

1937 + bijlagen

NOTA, BETREFFENDE DEN TOESTAND VAN 'S RIJKS FINANCIËN.

Behoorende bij de ontwerpen van wet tot vaststelling van de
Rijksbegrooting voor het dienstjaar 1937.

Tier begeleiding van de stukken betreffende de ontwerp-Rijks-
begrooting heeft de ondergeteekende de eer de gebruikelijke Nota
betreffende den toestand van 's Rijks financiën over te leggen
met de daarbij behoorende bijlagen.

Deze Nota behelst de opmerkingen en beschouwingen, tot
welke 's Rijks financieele toestand den ondergeteekende, in
verband met de ranningen voor het dienstjaar 1937, aanleiding
geeft.

Vooraf moge de aandacht gevraagd worden voor de cijfers
van de dienstjaren 1933, 1934, 1935 en het loopende jaar 1936,
voor zoover deze bekend zijn.

De definitieve cijfers, opgenomen in de Rijksrekening voor het
dienstjaar 1933,

zijn als volgt :

Titel A. Gewone dienst.

Uitgaven	f 572 829 640,97
Middelen	516 958 612,69
Nadeelig saldo	<u>f 55 871 028,28</u>

Titel B. Kapitaaldienst.

Uitgaven	f 452 020 397,79 ⁵
Middelen, na aftrek van een bedrag ad f 498 873 000, wegens opbrengst van geld- leeningen	57 932 039,33
Nadeelig saldo	<u>f 394 088 358,46⁵</u>

De cijfers, opgenomen in de ingevolge artikel 86, 2de lid, der Comptabiliteitswet (*Staatsblad* 1927, n°. 259) samengestelde en door de Algemeene Rekenkamer goedgekeurde algemeene rekening van het

dienstjaar 1934

zijn als volgt:

Titel A. Gewone dienst.

Uitgaven	f 637 103 095,68
Middelen	603 865 672,58 ⁵ 1)
Nadeelig saldo	f 33 237 423,09 ⁵

Titel B. Kapitaaldienst.

Uitgaven	f 1 021 070 207,27 ⁵
Middelen	94 972 557,91 ⁵
Nadeelig saldo	f 926 097 649,36

In de vorige Nota werden de *gewone* uitgaven op f 647 445 153,11, de *gewone* middelen op f 610 249 875 geraamd. Indien de correctie, bedoeld in noot 1 op pag. 2 dier Nota, voor zooveel deze de ontvangsten en uitgaven, voortvloeiende uit de extra-heffingen der Crisis-Uitvoerwet 1931 (*Staatsblad* n°. 553), betreft, *niet* was toegepast, doch deze cijfers waren gerectificeerd, als thans blijkens de noot aan den voet dezer pagina heeft plaats gehad, zouden deze cijfers respectievelijk f 640 569 996,43 en f 602 244 864 hebben bedragen.

De uitgaven blijken derhalve thans f 3 466 900,75 lager, de ontvangsten f 1 620 808,58⁵ hooger te zijn. Wat de uitgaven betreft is dit in hoofdzaak het gevolg van de omstandigheid, dat op Hoofdstuk Xa een belangrijk bedrag voor steunverleening onbeschikt is gebleven, hetwelk echter nader op den dienst 1936 weder beschikbaar werd gesteld (wet van 1 Augustus 1936 tot wijziging en verhooging van het twaalfde hoofdstuk der Rijksbegrooting voor het dienstjaar 1936, *Staatsblad* n°. 3802).

Van de *gewone* middelen hebben meer opgebracht o. a. de Inkomstenbelasting, de Vermogensbelasting, de Verdedigingsbelasting I en de Accijns op het geslacht.

Het nadeelig saldo op den *Kapitaaldienst* werd in de vorige Nota gesteld op f 927 218 787,79. Thans blijkt dit te zijn f 926 097 649,36, derhalve f 1 121 138,43 lager en wel tengevolge van hoogere uitgaven tot een bedrag van f 599 583,48⁵ en hoogere middelen ad f 1 720 721,91⁵. Wat de uitgaven betreft is dit in hoofdzaak het gevolg van een hooger bedrag als voorschot aan het Wegenfonds en als uitkeering aan de Staatsmijnen in Limburg wegens verstrekking van obligatiekapitaal.

Hiertegenover staat de hoogere opbrengst der middelen ad f 1 720 721,91⁵, ontstaan o. a. door een hoogere ontvangst wegens aflossing van verstrekt kapitaal aan het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie, eene uitkeering van het Staatsbedrijf der P., T. en T. ten behoeve van de vorming van eene reserve-rekening, en eene hoogere opbrengst der ontvangsten betreffende kanalen, vaarten, sluiswerken en bruggen.

Dienst 1935.

De voorloopige gegevens leveren de volgende uitkomsten op:

¹⁾ Na overbrenging van een bedrag ad f 9 811 486,83 wegens ontvangsten, voortvloeiende uit de extra-heffingen ingevolge artikel 3 der „Crisisuitvoerwet” 1931, *Staatsblad* n°. 553, naar den dienst 1935.

Titel A. Gewone dienst.

Uitgaven	f 675 879 792,87 ¹⁾
Middelen	605 989 928,49 ²⁾
Nadeelig saldo	<u>f 69 889 864,38</u>

Titel B. Kapitaaldienst.

Uitgaven	f 134 870 903,84
Middelen	<u>54 228 002,55</u>
Nadeelig saldo	<u>f 80 642 901,29</u>

Blijkens de aanvankelijk toegestane begrotingen werd aan gewone uitgaven geraand f 710 891 672 en aan gewone mid- delen f 625 530 287. Aanvankelijk werd dus een nadeelig saldo verwacht van f 84 861 385.

A. MIDDELEN.

De aanvankelijke raming der middelen werd vastgesteld op f 625 530 287,—

In het dekkingsplan 1935 waren opgenomen:

1°. Voor tijdelijke heffing van opeenten op de Inkomsten- en de Vermogensbelasting ...	14 500 000,—
2°. Voor heffing van de belasting van de doode hand	<u>3 000 000,—</u>
	f 643 030 287,—

Op pag. 4 van de Memorie van Toelichting bij het Bezuinigingswetsontwerp werd mede- gedeeld, dat te rekenen viel met eene lagere opbrengst der middelen ad 30 000 000,—

zoodat het totaal daardoor nader wordt gesteld op f 613 030 287,—

Volgens de voorloopige cijfers hebben de middelen opgebracht	<u>605 989 928,49</u>
Derhalve minder	f 7 040 358,51

Onderstaande staten geven een overzicht van de aanvanke- lijke en de gewijzigde ramingen, alsmede van de vermoedelijke opbrengsten der middelen :

¹⁾ Dit cijfer is het in bijlage A, laatste kolom, genoemde bedrag ad f 688 320 397,97, verminderd met f 12 440 605,10 wegens uitgaven, welke gedeelt worden door de extra heffingen ingevolge artikel 3 der „Crisis- uitvoerwet” 1931, *Staatsblad* n°. 553.

²⁾ Dit cijfer is het in bijlage A, laatste kolom, genoemde bedrag ad f 614 082 352,95, verminderd met f 8 092 424,46 wegens extra heffingen ingevolge artikel 3 der „Crisisuitvoerwet 1931”, *Staatsblad* n°. 553.

						<i>Meer</i>		<i>Minder</i>	
						dan de nadere raming.		dan de nadere raming.	
						5		6	
Belastingmiddelen.		Aanvankelijke raming.	Nadere raming.	Vermoedelijke opbrengst.					
1		2	3	4	5		6		
Grondbelasting	f 9 870 000	f 9 870 000	f 9 568 595,—	f 88 595,—	—		f 6 819 663,—		
Inkomstenbelasting.	61 200 000	74 200 000	67 380 337,—	—	—		829 276,—		
Vermogensbelasting	17 515 000	19 015 000	18 185 724,—	—	—		487 500,—		
Verdedigingsbelasting I	9 200 000	9 200 000	8 712 500,—	—	—		998 238,—		
Belasting van de doode hand	—	3 000 000	2 001 762,—	—	—		1 516 590,27		
Dividend- en Tantiemebelasting	12 000 000	12 000 000	10 483 409,73	—	—		8 260 952,86		
Rechten op den invoer	97 500 000	97 500 000	89 239 047,14	—	—		159 622,91		
Statistiekrecht	1 800 000	1 800 000	1 640 877,09	—	—		—		
Accijns op zout	2 000 000	2 000 000	2 041 785,76	41 785,76			553 572,27		
„ „ gestacht.	6 500 000	6 500 000	5 946 427,73	—			685 783,52		
„ „ wijn	2 800 000	2 800 000	2 114 216,48	—			2 612 645,30		
„ „ gedistilleerd	31 000 000	31 000 000	28 387 354,70	—			1 553 764,49		
„ „ bier	10 000 000	10 000 000	8 446 235,51	—			—		
„ „ suiker	50 000 000	50 000 000	53 826 171,92	3 826 171,92			36 700,84		
„ „ tabak.	34 000 000	34 000 000	33 965 299,16	—			52 959,22		
Belasting op gouden en zilveren werken	550 000	550 000	497 040,78	—			20 556 157,31		
Omzetbelasting	81 500 000	81 500 000	60 943 842,69	109 659,25			—		
Rechten en boeten van zegel	16 000 000	16 000 000	16 109 659,25	—			968 946,28		
Rechten en boeten van registratie	11 500 000	11 500 000	10 531 053,72	—			—		
Rechten en boeten van successie	33 000 000	33 000 000	34 707 931,48	1 707 931,48			—		
Couponbelasting	5 000 000	5 000 000	5 705 825,31	705 825,31			—		
Totaal der belastingmiddelen	f 492 935 000	f 510 435 000	f 470 822 596,45	f 6 479 968,72	f 46 092 372,27				
Nader is een lagere opbrengst der middelen geraamd van.		30 000 000		minder f 39 612 403,55					
zoodat de raming nader werd gesteld op		f 480 435 000					f 9 612 403,55		
en derhalve minder dan de raming werd opgebracht									
Overige middelen.	Aanvankelijke raming.	Nadere raming.	Vermoedelijke opbrengst.	<i>Meer</i>		<i>Minder</i>			
1	2	3	4	5		6			
Hoofdstuk I	f 1 200	f 1 200	f 2 000,—	f 800,—		—			
„ II	64 234	64 234	64 874,47	640,47		—			
„ III	618 468	618 468	912 213,56	293 745,56		—			
„ IV	5 457 140	5 457 140	6 093 136,62	635 996,62		—			
„ V	18 404 141	18 404 141	18 222 407,78	—		f 181 733,22			
„ VI	14 661 802	14 661 802	14 053 863,42	—		607 938,58			
„ VII A	60 873 291	60 873 291	59 287 555,98	—		1 585 735,02			
„ VII B	9 420 861	9 420 861	10 812 559,76	1 391 698,76		—			
„ VIII	7 350 793	7 350 793	7 017 297,13	—		333 495,87			
„ IX	2 234 111	2 234 111	3 447 197,07	1 213 086,07		—			
„ X	4 862 125	2 596 885	3 559 651,42	962 766,42		—			
„ „	—	2 265 240	2 680 844,47	415 604,47		—			
„ X A	8 009 380	8 009 380	8 407 882,44	398 502,44		—			
„ XI	637 741	637 741	605 830,22	—		31 910,78			
„ XII	—	—	17,70	17,70		—			
Totaal der overige middelen	f 132 595 287	f 132 595 287	f 135 167 332,04	f 5 312 858,51		f 2 740 813,47			
Totaal der belastingmiddelen	492 935 000	480 435 000	470 822 596,45	—		f 9 612 403,55			
(zie hierboven)									
Algemeen totaal	f 625 530 287	f 613 030 287	f 605 989 928,49	f 5 312 858,51		f 12 353 217,02			
				minder f		7 040 358,51			

Ten aanzien van de verschillende in het overzicht voorkomende meerdere of mindere opbrengsten (kolommen 5 en 6) kan nog het volgende worden medegedeeld:

Belastingmiddelen.

Inkomstenbelasting. De opbrengst dezer belasting is, in vergelijking met de raming, tegengevallen. Dit is het gevolg van het terugloopen van de hoofdsom der aanslagen in deze belasting ten gevolge van de crisismomstandigheden.

Belasting van de doode hand. Aangezien de vrijstellingsbepalingen een veel belangrijker uitwerking hebben gehad dan aanvankelijk werd verwacht, bracht deze belasting belangrijk minder op dan de raming. Voor 1936 werd die opbrengst dan ook op f 2 000 000 geraamd.

Rechten op den invoer en Statistiekrecht. De mindere opbrengst is te wijten aan den voortgang der crisis, welke gepaard ging met toenemende handelsbelemmeringen in den vorm van contingentteeringen enz., waardoor zoowel de hoeveelheid, als de waarde der goederen, waarnaar het invoerrecht wordt berekend, ongunstig is beïnvloed. Bovendien was de raming, in verband met de wijziging, welke het tarief van invoerrechten heeft ondergaan, gegrond op tamelijk onzekere cijfers.

Accijns op geslacht. De daling der vee prijzen heeft invloed in ongunstigen zin op de opbrengst uitgeoefend.

Accijns op wijn. Vermindering van verbruik en teruggaaf en verlaging van opcenten ingevolge de wet van 13 September 1935 (*Staatsblad* n°. 548) hebben de opbrengst doen terugloopen.

Accijns op gedistilleerd en accijns op bier. Wegens minder gebruik van gedistilleerd en bier is de opbrengst beneden de raming gebleven.

Omzetbelasting. Het is gebleken, dat de raming ad f 81 500 000 van de omzetbelasting te hoog was. Overigens wordt de opbrengst ongunstig beïnvloed door verminderde koopkracht door inkrimping van het handelsverkeer en door dalende prijzen der ingevoerde of hier te lande vervaardigde goederen.

Overige middelen.

Hoofdstuk III (Buitenlandsche Zaken). De hoogere opbrengst betreft in hoofdzaak de kanselarijleges.

Hoofdstuk IV (Justitie). Voor de Burgerlijke rechtspraak werd plm. f 450 000, voor den arbeid in gevangenissen en Rijkswerkinrichtingen werd plm. f 100 000 meer ontvangen dan werd geraamd.

Hoofdstuk VI (Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen). De lagere opbrengst betreft in hoofdzaak de ontvangsten der Rijks-Hoogere Burgerscholen (plm. f 250 000) en de ontvangsten verband houdende met het lager onderwijs (plm. f 275 000).

Hoofdstuk VIIA (Nationale Schuld). Minder werd ontvangen aan rente van gevestigde schuld plm. f 1 500 000 doordat o. a. aan het Zuiderzeefonds minder voorschot werd verstrekt, dan waarop werd gerekend.

Hoofdstuk VIIB (Financiën). Als aandeel in de winst van de Nederlandsche Bank, welke voor *memorie* was geraamd, werd ruim f 700 000 ontvangen.

De „overige ontvangsten van den dienst der belastingen” gaven ruim f 400 000 meer dan de raming.

Hoofdstuk X (Economische Zaken). De ontvangsten voortvloeiende uit de extra heffingen ingevolge artikel 3 der „Crisis-uitvoerwet” 1931 (*Staatsblad* n°. 553) tot een bedrag van f 8 092 424,46, welke in de raming voor „*memorie*” waren uitgetrokken, zijn evenmin als de betreffende uitgaven, in de specificaties opgenomen.

Genoemd bedrag is als volgt samengesteld. In 1935 werd ontvangen f 7 927 678,39, terwijl van de ontvangsten te dier zake over 1934 (zie noot pag. 2) f 9 811 486,83 naar den dienst 1935 werd overgebracht. Van het totaal ad f 17 739 165,22 is f 9 646 740,76, zijnde het bedrag waarmee tot en met 1935 de ontvangsten de uitgaven hebben overtroffen, naar den dienst 1936 overgebracht.

B. UITGAVEN.

Zooals hierboven reeds tot uiting kwam, zijn de *gewone* uitgaven — naar de voorloopige gegevens, waarbij ook de, naar de onderstelling nog te verrichten uitgaven in rekening zijn gebracht — met f 34 511 879,13 onder de raming gebleven.

Dit blijkt uit onderstaand overzicht.

		Overschrijding.	Minder uitgegeven.
Hoofdstuk I	. .	—	f 180 165,25
” II	. .	—	102 127,09
” III	. .	—	267 727,61
” IV	. .	—	376 836,30
” V	. .	—	151 844,—
” VI	. .	—	1 568 866,—
” VII A	. .	—	1 603 256,33
” VII B	. .	—	25 707 917,90
” VIII	. .	—	1 126 430,—
” IX	. .	—	19 649,04
” X	. .	5 423 628,41	—
Oud ” X	. .	—	874 759,68
” XA	. .	—	8 421 936,—
” XI	. .	490 789,—	—
” XII	. .	—	24 781,34
		f 5 914 417,41	f 40 426 296,54
			5 914 417,41
Blijft minder uitgegeven.			f 34 511 879,13

Neemt men hierbij in aanmerking, dat, gelijk in de Millioenennota voor 1936 werd medegedeeld, verlagingen tot een bedrag van f 38 232 300 konden worden aangebracht, terwijl als gevolg van tegenvallers een bedrag ad f 12 550 000 meer moest worden uitgegeven, dan blijkt, dat uit anderen hoofde f 8 829 579,13 werd bespaard.

Evenals vorige jaren moge er ook ditmaal op worden gewezen, dat als gevolg van de Comptabiliteitswet betalingen, welke onder de vroegere wetgeving ten laste van den dienst 1934 zouden zijn gekomen, uit het dienstjaar 1935 zijn gekweten.

Met toepassing van artikel 24 van evengenoemde wet is bij de Koninklijke besluiten dd. 10 Juli 1935 (*Staatsblad* n°. 396), 28 Augustus 1935 (*Staatsblad* n°. 525, 529 en 532), 7 October 1935 (*Staatsblad* n°. 596), 16 November 1935 (*Staatsblad* n°. 659), 28 November 1936 (*Staatsblad* n°. 681), 10 December 1935 (*Staatsblad* n°. 697) en 31 December 1935 (*Staatsblad* n°. 853), voor zooveel den gewonen dienst betreft, een bedrag van f 10 642 556 van den dienst 1934 naar het dienstjaar 1935 overgebracht. Is de gewone dienst 1935 derhalve door het overbrengen van die uitgaven ongunstig beïnvloed, daar staat tegenover, dat zich deze overboeking weder van 1935 naar 1936 zal herhalen. Het bedrag daarvan is thans uit den aard der zaak

nog niet met juistheid bekend, doch naar uit de voorloopige gegevens blijkt, zal het voor den gewonen dienst vermoedelijk eene som van omstreeks f 12 miljoen bedragen.

Het bedrag der aanvankelijk geraande uitgaven was f 710 391 672,—

Gelijk op pag. 12 der Millioenennota 1936 wordt medegedeeld, is tot dekking van het tekort over 1935, voor zooveel de uitgaven betreft, effectief geworden:

1°. eene vermindering van pensioenslasten ad f 3 000 000,—

2°. eene verlaging van het tekort van het Gemeentefonds 20 270 000,—

3°. eene verlaging van de annuïteiten verschuldigd aan het Invaliditeits- en het Ouderdomsfonds 14 213 000,—

4°. de overbrenging, voor één jaar, van de administratiekosten van de sociale verzekeringen naar het Ouderdomsfonds A 749 300,—

Derhalve eene vermindering van de uitgaven van den dienst 1935 met f 38 232 300,—

f 672 159 372,—

Daarentegen diende met de volgende tegenvallers rekening te worden gehouden:

1°. voor steun aan de Scheepvaart f 8 000 000,—

2°. voor meerdere kosten voor werkverschaffing 2 550 000,—

3°. voor vermeerdering van het Spoorwegtekort 2 000 000,—

waardoor de uitgaven weder worden verhoogd met f 12 550 000,—

f 684 709 372,—

Volgens de voorloopige cijfers is uitgegeven f 675 879 792,87

Derhalve werd minder uitgegeven dan werd geraamd f 8 829 579,13

Deze verlaging is in hoofdzaak het gevolg van minder uitgaven voor Onderwijs pl.m. f 1 500 000; Nationale Schuld pl.m. f 1 600 000 (waaronder voor rente van Schatkistpapier pl.m. f 1 200 000); Financiën pl.m. f 2 400 000 (o. a. kon de uitkeering in verband met het tekort op het Gemeentefonds pl.m. f 2 700 000 lager worden gesteld dan waarop was gerekend; hier-tegenover was voor den dienst der belastingen meer nodig pl.m. f 500 000); Defensie pl.m. f 1 100 000; Waterstaat pl.m. f 2 000 000; Handel, Nijverheid en Scheepvaart pl.m. f 2 500 000 (in hoofdzaak ten gevolge van de omstandigheid, dat voor de Scheepvaartsteun tot heden pl.m. f 2 700 000 minder is uitge-

geven dan de vorengenoemde f 8 000 000, waarop was gerekend); diverse hoofdstukken te zamen bijna f 2 000 000.

Daartegenover is meer uitgegeven voor Sociale Zaken pl.m. f 4 000 000 (voor overige kosten van Werkverschaffing en Steunverleening werd ruim f 6 900 000 uitgegeven in plaats van het hiervoren genoemd bedrag ad f 2 550 000), terwijl voor Koloniën meer noodig was pl.m. f 500 000 (in hoofdzaak wegens bijdrage aan de geldmiddelen van Suriname).

De verlagingen van de overige hoofdstukken vinden in het volgende eene toelichting:

Hoofdstuk I wegens vrijwilligen afstand door Hare Majesteit de Koningin, alsmede door Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Juliana van een deel van Haar inkomen.

Hoofdstuk II wegens minder uitgaven ten gevolge van vrijwilligen afstand van een gedeelte van hunne schadeloosstelling door leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en verder voor personeel en materiele behoeften.

Hoofdstuk III in hoofdzaak wegens lagere uitgaven voor de Gezantschappen en den Consulaires dienst.

Hoofdstuk IV grootendeels wegens minder uitgaven voor Burgerlijke Rechtspraak, Centrale Raad van Beroep, Raden van Beroep (O.) en Ambtenarengerechten, Politie, Gevangenissen en Rijkswerkinrichtingen en voor de uitvoering der Psychopathenwetten en van de Wet op het Levensverzekeringsbedrijf 1922.

Hoofdstuk V voornamelijk door lagere uitgaven voor Armwezen, waartegenover méér is uitgegeven voor Gemeentebesturen.

Oud Hoofdstuk X voornamelijk door lagere uitgaven voor het Landbouwonderwijs, de Jachtwet, den Boschbouw en den Veeartsenijkundigen dienst.

Hoofdstuk XII wegens het niet ten volle besteden van het voor Onvoorziene Uitgaven toegestaan bedrag.

Ten aanzien van den Kapitaaldienst kan worden medegedeeld, dat deze aanvankelijk werd geraamd met een bedrag van f 56 283 186 aan uitgaven en f 19 420 276 aan ontvangsten, derhalve met een nadeelig saldo ad f 36 862 910. De uitgaven hebben echter, voor zoover tot heden bekend f 134 870 903,84 bedragen, derhalve f 78 587 717,84 meer. In de eerste plaats is dit gevolg van de omstandigheid, dat aan het Werkloosheids-subsidiefonds en aan het Gemeentefonds voorschotten van respectievelijk f 28 000 000 en pl.m. f 17 800 000 moesten worden verstrekt. Verder werden o. a. rentedragende kasvoorschotten aan gemeenten verstrekt tot een bedrag van pl.m. f 25 850 000, werd voor uitgaven betreffende het werkfonds ruim f 6 000 000 uitgegeven, en moest aan ingetrokken en ter ver- en ontmunting bestemde munten ruim f 13 400 000 worden geboekt. Daartegenover werd minder uitgegeven dan werd geraamd: voor aankoop van Staatsschuld voor het Muntfonds f 4 000 000, wegens verstrekking van voorschot aan het Verkeersfonds pl.m. f 7 400 000 en wegens verstrekking van voorschot aan het Zuiderzeefonds pl.m. f 2 900 000.

De ontvangsten bedragen, voor zoover bekend, f 54 228 002,55 bij eene raming van f 19 420 276. De meerdere opbrengst ad f 34 807 726,55 is in hoofdzaak het gevolg van de hogere ontvangsten van f 22 900 760 wegens aflossingen van kasgeldleeningen aan gemeenten. Verder werd o. a. meer ontvangen inzake uitkeering van het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie wegens aflossing van verstrekt kapitaal f 4 099 977, wegens opbrengst van door ontmunting verkregen zilver f 2 465 129, wegens door de Rijksmunt afgeleverde munten f 880 000 en wegens aflossing door de Staatsmijnen van het obligatiekapitaal f 2 609 657.

Evenals in de Nota van het vorig jaar moge thans volgen een opgaaf van het rekeningsaldo volgens de laatste Afboekingswet en van de daaropvolgende jaarsaldi.

Dienstjaar.	Voor- of nadeelige saldi van den gewonen dienst (Titel A).	Voor- of nadeelige saldi van den kapitaaldienst (Titel B).	Opbrengst van geldleeningen.
Nadeelig saldo volgens de laatste afboekingswet (wet van 14 December 1933 (<i>Staatsblad</i> n°. 692).	nihil	— f 141 853 777,06	—
1929	+ f 58 207 904,82	— 158 773 136,57	f 42 000 000,—
1930	+ 27 942 986,41 ⁵	— 43 556 316,54	—
1931	— 45 599 667,—	— 131 288 888,22 ⁵	40 093 351,50
1932	— 76 048 553,12	— 333 553 937,20 ⁵ 1)	505 864 650,31
1933	— 55 871 028,28	— 394 088 358,46 ⁵ 1)	498 873 000,—
1934	— 33 237 423,09 ⁵	— 926 097 649,36 1)	905 461 774,50
1935	— 69 889 864,38	— 80 642 901,29	44 807 823,50

De begrooting van het loopende

dienstjaar 1936

is, wat den gewonen dienst betreft, *vastgesteld* als volgt:

uitgaven	f 707 272 684
inkomsten	598 818 638

zoodat een nadeelig saldo is geraamd van ... f 108 454 046

De maatregelen tot dekking van dit tekort, alsmede de wijzigingen, welke in den loop van het dienstjaar nog noodig bleken, worden nader besproken op de blz. 10 en 11 van deze nota.

Thans kan worden overgegaan tot een bespreking van het

dienstjaar 1937.

Teneinde een duidelijk overzicht te geven van de raming der uitgaven en middelen van genoemd dienstjaar, in vergelijking met de bedragen, welke aanvankelijk voor 1936 zijn toegestaan en geraamd, moge worden verwezen naar de bijlagen A. en B. dezer nota.

Titel A. Gewone dienst.

Evenals in vorige jaren zijn in de ontwerp-begrooting alleen verwerkt de uitgaven en middelen, welke volgens de *bestaande wetten* in het jaar 1937 te verwachten zijn, terwijl zijn weggelaten besparingen, belastingmiddelen, enz., welke alleen na machtiging van den wetgever beschikbaar zouden komen. Dien-
tengevolge is bij de raming der middelen geen rekening gehouden met een bedrag van f 11 800 000, dat verwacht mag worden uit de thans bestaande tijdelijke opcentenheffing op eenige belastingen, indien die heffing na 1 Januari 1937 wordt verlengd.

Uitgaven	f 657 794 017
Inkomsten	610 059 022

zoodat een nadeelig saldo is geraamd van ... f 47 734 995

1) Bij de in kolom 3 opgenomen nadeelige saldi van den kapitaaldienst dient in aanmerking te worden genomen, dat ten laste van dien dienst in de jaren 1932, 1933 en 1934 voor versterkte aflossing wegens conversie van Staatsschuld is uitgegeven respectievelijk f 249 472 000, f 184 327 000 en f 897 403 500, terwijl in 1933 f 115 000 000 als geldleening aan Indië werd verstrekt.

Bij handhaving van den bestaanden belastingdruk zal dit nadeelig saldo, verminderd met een bedrag van f 11 800 000, voor 1937 belooopen f 35 934 995.

Het tekort voor 1937 (Gewone dienst).

Teneinde een juist inzicht te verkrijgen in de samenstelling van het tekort 1937 is het noodig terug te gaan tot de begrooting voor het dienstjaar 1936, zooals deze door de Staten-Generaal is *vastgesteld*.

Vastgestelde begrooting 1936.

Uitgaven	f 707 272 684
Middelen	598 818 638
Tekort	f 108 454 046

Van het plan tot dekking van dit tekort zijn de volgende maatregelen in het jaar 1936 effectief geworden:

a. Direct ingaande budgetverbeteringen.

Lagere uitgaven	f 36 740 845
Hoogere middelen ...	4 155 535
	f 40 896 380

b. Posten, welke in de ontwerp-begrooting voor 1936 moesten worden geraamd, doch na aanneming van de Bezuinigingswet 1935 konden worden geschrapt, resp. verlaagd:

1. Schrapping van de annuïteit ten behoeve van het Invaliditeitsfonds f 10 223 000

2. Idem van de uitkeering van administratiekosten der Sociale Verzekeringsfondsen, welke naar het Ouderdomsfonds A zijn overgebracht 749 300

3. Vermindering van de bijdrage aan het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds 3 000 000

13 972 300

c. Heffing voor één jaar van:

I. 20 opcenten op de rechten van successie van overgang en van schenking f 6 800 000

II. 20 opcenten op de evenredige zegelrechten 1 600 000

III. 20 opercenten op
de rechten en boeten
van registratie, met
uitzondering van het
recht wegens het ge-
plaatste kapitaal van
naamloze vennoot-
schappen, enz. f 2 000 000

IV. 20 opercenten op
de dividend- en tan-
tiëmebelasting 1 800 000
_____ f 12 200 000
_____ f 67 068 680

Resteert een tekort van f 41 385 366

Voor een juiste berekening van het tekort 1936
is het noodig het bedrag van f 41 385 366 te ver-
hoogen met de in 1936 aan het Defensiefonds te
betalen annuïteit, welke bij supplétoire begroo-
tingswet in het dienstjaar 1936 is opgenomen ... 3 570 000

Nader berekend tekort 1936 f 44 955 366

In het dekkingsplan 1936 kwamen voorts nog voor de volgende
posten:

a. Prospectiefbesparingen f 29 400 000

b. Salarisherziening voor jeugdige ambtenaren
en onderwijzers 8 500 000

c. Heffing van 20 opercenten op de omzetbelas-
ting f 12 000 000
waartegenover verlaging der accijn-
zen op gedistilleerd en bier 7 000 000
_____ 5 000 000

d. Invoering eener reisbelasting 2 000 000
_____ f 44 900 000

Door deze gezamenlijke maatregelen zou, waren zij alle tot
stand gekomen en effectief geworden, het tekort ongeveer zijn
gedekt.

Voor 1937 moet blijkens het vorenstaande opnieuw een tekort
worden geraamd.

Dit tekort kan als volgt worden gespecificeerd:

I. Nader berekend tekort voor 1936 f 44 955 366

II. Lagere raming der (belasting) middelen
als gevolg van de omstandigheid, dat een viertal
heffingen, welke slechts ten behoeve van het jaar
1936 zijn toegestaan en om te kunnen werken voor
1937, opnieuw wettelijke bekrachtiging behoeven f 12 200 000
_____ f 57 155 366

III. Hoogere raming der middelen
1937 f 7 084 849

IV. Lagere raming der uitgaven
1937 2 335 522
_____ 9 420 371

Geraamd tekort 1937 f 47 734 995

Dit tekort stemt overeen met het tekort, vermeld in de balans, opgenomen in bijlage A.

De ondergeteekende moge er evenwel op wijzen, dat dit resultaat mede met behulp van de volgende maatregelen is bereikt.

1°. Op de begrooting voor het jaar 1936 werd, op de gronden uiteengezet in de Memorie van Toelichting bij het ontwerp van wet tot verlaging van de openbare uitgaven, een verandering gebracht in de wijze van verantwoording in de Rijksbegrooting van de uitkeering door de Staatsbedrijven ter zake van gedane afschrijvingen, door een bedrag van f 6 miljoen, uitgetrokken wegens aflossing van gevestigde schuld, over te brengen naar den kapitaaldienst. Bij de bepaling van het *bedrag* dezer overbrenging is de *kapitaalschuld* van de Staatsbedrijven aan het Rijk als grondslag genomen. Bij nadere overweging blijkt evenwel, dat het juist is, in plaats van de kapitaalschuld de *aanschaffingswaarde* der bezittingen van de Staatsbedrijven als grondslag van deze berekening te nemen. Het bedrag, dat dan voor overboeking naar den kapitaaldienst in aanmerking komt, stijgt daardoor met f 1 720 000, met welk bedrag dus de gewone dienst verlicht wordt.

2°. De Staatsleeningen, welke staan tegenover de door het Rijk uitgeleende woningbouwvoorschotten, worden aanmerkelijk sneller afgelost dan de voorschotten door de debiteuren van het Rijk worden terugbetaald. Deze leeningen hebben nl. in het algemeen een 40-jarigen looptijd, terwijl de woningvoorschotten in den regel worden afgelost in 50 jaar, voor wat de bouwvoorschotten betreft, en in 75 jaar voor wat aangaat de grondvoorschotten.

Een berekening heeft aangetoond, dat aldus jaarlijks door het Rijk ten laste van den gewonen dienst rond f 2,5 miljoen meer wordt afgelost op de Staatsschuld dan van de debiteuren van het Rijk wordt terugontvangen. Door deze methode van boeking wordt een op zich zelf zeer nuttige stille reserve gevormd, welke reservevorming echter onder de huidige financiële omstandigheden niet kan worden gehandhaafd. Daarom wordt een gedeelte van de aflossing der Staatsschuld tot een bedrag van f 2,5 miljoen overgebracht naar den kapitaaldienst. Het gewone budget wordt daardoor verlicht met f 2 500 000.

3°. Een aantal uitgaven van het Verkeersfonds, welke tot dusver ten laste van den gewonen dienst kwamen, komt voor overbrenging naar den kapitaaldienst in aanmerking. Deze overbrenging vindt in de Memorie van Toelichting van het wetsontwerp tot vaststelling der begrooting van het Verkeersfonds nadere aanduiding en motiveering. Het gevolg van dezen maatregel is, dat de uitkeering aan het Verkeersfonds ten laste van Hoofdstuk IX (Waterstaat) uit dezen hoofde rond f 8 miljoen lager kan worden geraamd dan anders het geval zou zijn geweest.

4°. Ten laste van de begrooting van het Departement van Sociale Zaken zijn in den loop der jaren ter bevordering van werkverschaffing een aantal uitgaven gedaan voor den aankoop van voor ontginning bestemde gronden. Met deze aankopen wordt in 1937 voortgegaan. Tot dusver werden deze uitgaven ten laste van den gewonen dienst gebracht. Aangezien de aangekochte gronden na ontginning een bezit vormen, waarvan in de naaste toekomst revenuen kunnen worden verwacht, is het verantwoord te achten deze uitgaven op den kapitaaldienst te brengen. Het gewone budget ondervindt hiervan een verlichting van ruim f 1 300 000.

5°. Het was tot nu toe gewoonte om de aflossing op voorschotten, verstrekt aan het Tiendfonds en aan enkele andere lichamen, ten bate van den kapitaaldienst te brengen. Waar de middelen voor het doen van deze voorschotverstrekkingen uit geldleening zijn gevonden is het redelijk, dat de uitgaven, welke wegens aflossing van deze geleende gelden op den gewonen dienst drukken, haar dekking vinden in de bedragen, welke worden terugontvangen van de debiteuren van het Rijk. Om dit te bereiken zijn enkele inkomstposten tot een totaal van ongeveer f 1 miljoen van den kapitaaldienst naar den gewonen dienst overgebracht.

In totaal is het gewone budget door de hier omschreven maatregelen gebaat met een bedrag van rond f 14 miljoen. Het was door deze voorzieningen mogelijk de gewone uitgaven voor 1937 op een bedrag van f 2,3 miljoen lager te ramen dan voor 1936. Dit bedrag van f 2,3 miljoen kan als volgt worden gespecificeerd :

OMSCHRIJVING.		meer geraamd :	minder geraamd :
Hoofdstuk	I	—	—
"	II	f 46 307	—
"	III	208 322	—
"	IV	487 620	—
"	V	—	f 66 796
"	VI	—	1 247 279
"	VIIA	—	3 892 951
"	VII B	1 100 925	—
"	VIII	—	1 007 223
"	IX	—	1 428 354
"	X	1 702 452	—
"	XI	537 664	—
"	XII	—	495 087
"	XIII	1 718 878	—
"	XIV	—	—
Blijft minder geraamd . .		f 5 802 168	f 8 137 690
			5 802 168
			f 2 335 522

Overigens moge worden verwezen naar de Memoriën van Toelichting met bijlagen der afzonderlijke begrotingen.

Middelen.

Tier zake van de raming der middelen moge het volgende worden opgemerkt.

De raming 1936 luidt als volgt:
Middelen volgens de ingediende begrooting f 598 818 638
Middelen volgens het dekingsplan 1936:

20 opercenten op de rechten van successie van overgang en van schenking	f 6 800 000	
20 opercenten op de evenredige zegelrechten	1 600 000	
20 opercenten op de rechten en boeten van registratie	2 000 000	
20 opercenten op de dividend- en tantiëmebelasting	1 800 000	12 200 000
Overige middelen, ingevolge de Bezuinigingswetten		4 155 535
		f 615 174 173
De gewone middelen voor 1937, zooals deze zijn verwerkt in den ramingsstaat, wijzen een totaal aan van		610 059 022
	Alzoo	f 5 115 151
minder.		

Deze bedragen kunnen worden gespecificeerd als volgt:

	1937.	1936.	Meer.	Minder.
Grondbelasting	f 10 300 000,—	f 10 125 000,—	f 175 000,—	—
Inkomstenbelasting	72 000 000,—	74 600 000,—	—	f 2 600 000,—
Vermogensbelasting	18 000 000,—	18 375 000,—	—	375 000,—
Verdedigingsbelasting I	8 000 000,—	8 000 000,—	—	—
Belasting van de doode hand	2 000 000,—	2 000 000,—	—	—
Dividend- en Tantiëmebelasting	12 000 000,—	12 000 000,—	—	—
Invoerrechten	91 250 000,—	84 000 000,—	7 250 000,—	—
Statistiekrecht	1 600 000,—	1 600 000,—	—	—
Accijns op zout	2 000 000,—	2 500 000,—	—	500 000,—
Accijns op geslacht	6 000 000,—	5 000 000,—	1 000 000,—	—
Accijns op wijn	1 800 000,—	2 000 000,—	—	200 000,—
Accijns op gedistilleerd	27 500 000,—	28 250 000,—	—	750 000,—
Accijns op bier	7 000 000,—	7 000 000,—	—	—
Accijns op suiker	53 000 000,—	53 000 000,—	—	—
Accijns op tabak	32 500 000,—	35 000 000,—	—	2 500 000,—
Belasting op gouden en zilveren werken . .	475 000,—	475 000,—	—	—
Omzetbelasting	62 500 000,—	60 000 000,—	2 500 000,—	—
Zegelrechten	15 000 000,—	17 000 000,—	—	2 000 000,—
Registratierechten	9 300 000,—	12 000 000,—	—	2 700 000,—
Successierechten	34 000 000,—	34 000 000,—	—	—
Couponbelasting	5 500 000,—	5 000 000,—	500 000,—	—
Opcenten, toegestaan voor het jaar 1936 . .	—	12 200 000,—	—	12 200 000,—
Totaal belastingen	f 471 725 000,—	f 484 125 000,—	f 11 425 000,—	f 23 825 000,—
Overige gewone middelen	138 334 022,—	131 049 173,— ¹⁾	7 284 849,—	—
Totaal gewone middelen	f 610 059 022,—	f 615 174 173,—	f 18 709 849,—	f 23 825 000,—
			minder f 5 115 151,—	

De raming der kohierbelastingen heeft op de gebruikelijke wijze, d. w. z. aan de hand van de kohiercijfers over de laatste jaren, plaats gehad.

Voor de niet-kohierbelastingen zijn de ramingen samengesteld aan de hand van de opbrengst over de eerste zes maanden van 1936, nadat deze opbrengst tot een geraamde jaar-opbrengst voor 1936 was herleid door toepassing van de verhouding tusschen de opbrengst over de eerste zes maanden van 1935 en de jaar-opbrengst over 1935.

Ten aanzien van enkele posten, opgenomen onder de overige gewone middelen, moge nog het volgende worden opgemerkt.

In de primitieve raming der middelen 1936 is de uitkeering van winst van het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie opgenomen van f 5 549 000, welk bedrag werd verhoogd met f 1 949 200 wegens baten, voortvloeiende uit de algemeene salarisverlaging. In den dienst 1936 is dus in totaal wegens winstuitkeering van het evengenoemd bedrijf gerekend met een bedrag van f 7 498 200. Voor 1937 is deze winstuitkeering geraamd op f 8 498 200, zijnde f 1 000 000 hooger dan voor 1936.

Wegens aflossing van verschillende voorschotten kon voor 1937 rond f 1 700 000 meer worden uitgetrokken dan voor 1936. Hiervan heeft een bedrag van f 951 470 betrekking op de aflossing van voorschotten, terugontvangen van het Tiendfonds en andere lichamen, welke aflossingen, zooals hiervóór reeds medegedeeld, in vorige jaren op den Kapitaaldienst werden uitgetrokken. Ter zake van rente van verschillende voorschotten werd f 1 327 977 meer geraamd dan voor 1936. De inkomsten wegens

¹⁾ Geraamd volgens de ingediende begrooting f 126 893 638
Hoogere middelen ingevolge de bezuinigingswetten 4 155 535

het aandeel van het Rijk in de winst van De Nederlandsche Bank kon voor 1937 f 350 000 hooger worden geraamd dan voor 1936.

Als gevolg van de ongunstige bedrijfsuitkomsten kon in de laatste jaren geen winstuitkeering op het aandeelenkapitaal der Staatsmijnen worden geraamd. Thans kon te dezer zake een bedrag van f 1 720 000 worden geraamd.

Voor de verdere toelichting der middelenraming moge worden verwezen naar de Memorie van Toelichting op het ontwerp der Middelenwet.

Kapitaaldienst.

De kapitaaldienst wijst voor 1937 een totaal in uitgaven aan van f 128 566,721

en in ontvangsten van 20 082 000

zoodat het nadeelig saldo bedraagt f 108 484 721

Voor 1936 is geraamd aan uitgaven f 91 925 534

en aan ontvangsten 23 744 470

zoodat het nadeelig saldo voor 1936 werd geraamd op f 68 181 064

Ter toelichting van de voornaamste verschillen zij het volgende medegedeeld:

Wat de uitgaven betreft wordt meer aangevraagd op Hoofdstuk VIIB f 32 100 672. Tegenover eene hoogere raming o. a. voor verstrekking van kapitaal aan het Verkeersfonds, het Defensiefonds en het Zuiderzeefonds ad respectievelijk f 15 155 000, f 22 346 000 en f 10 443 680 en voor bouw van boerderijen op van de ontginningsmaatschappijen ter verdere exploitatie en verkoop overgenomen gronden f 300 000 staat eene lagere raming voor ingetrokken en ter vermunting voor rekening van het Rijk bestemde munten en voor ingetrokken en ter ontmunting bestemde munten, respectievelijk ad f 500 000 en f 7 600 000, voor voorschotten aan gemeenten teneinde deze in staat te stellen aan particuliere bouwers geldleeningen te verstrekken onder verband van tweede hypotheek voor den bouw van arbeiderswoningen ad f 4 000 000 en voor rentelooze voorschotten aan het Gemeentefonds f 4 159 100. Gelijk elders in deze nota wordt medegedeeld, wordt op Hoofdstuk VIIA f 4 220 000 meer aangevraagd wegens overbrenging van aflossing van gevestigde schuld van den gewonen naar den kapitaaldienst. Minder wordt aangevraagd op Hoofdstuk IX in hoofdzaak wegens lagere uitkeering aan de Staatsmijnen wegens verstrekking van obligatiekapitaal, terwijl f 1 355 000 wordt aangevraagd voor aankoop van gronden en voor stichting van boerderijen ten behoeve van de werkverschaffing, welke dit jaar voor het eerst op den kapitaaldienst (Hoofdstuk XII) wordt gebracht.

De lagere raming der middelen is o. m. het gevolg van de omstandigheid, dat een bedrag ad f 3 250 000 wegens rente van Nationale Schuld, aangekocht voor het Nederlandsche Muntfonds, ingevolge de bepalingen der Bezuinigingswet, naar den gewonen dienst is overgebracht. Verder is zooals hiervoren reeds is uiteengezet, een bedrag van f 951 470 wegens aflossing van voorschotten verstrekt aan het Tiendfonds e. a. overgebracht naar den gewonen dienst. Voor door het Staatsbedrijf afgeleverde munt is f 500 000 en voor opbrengst van door ontmunting verkregen metaal f 900 000 minder geraamd, terwijl de uitkeering door het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie wegens aflossing van verstrekt kapitaal f 774 200 lager moest worden gesteld. Daartegenover werd in 1937 voor het eerst f 2 800 000 uitgetrokken voor aflossing van aan het Werkloosheidssubsidiefonds verstrekte voorschotten.

Rijksfondsen en -bedrijven.

Ingevolge het bepaalde in artikel 87 der Comptabiliteitswet en artikel 11 der Bedrijvenwet worden bij de Rijksbegrooting voor het dienstjaar 1937 gelijktijdig ingediend de begrotingen der afzonderlijke Fondsen en der Staatsbedrijven voor gemeld dienstjaar, te weten van:

- A. het Tiendfonds.
- B. het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds.
- C. het Defensiefonds.
- D. de voltooiing van het Vestingstelsel.
- E. het Verkeersfonds.
- F. het Zuiderzeefonds.
- G. het Landbouwcrisisfonds.
- H. het Gemeentefonds.
- I. het Werkloosheidssubsidiefonds.
- K. het Staatsbedrijf der Algemeene Landsdrukkerij.
- L. het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie.
- M. het Staatsmuntbedrijf.
- N. het Staatsbedrijf der Artillerie-Inrichtingen.
- O. het Staatsvischershavenbedrijf.
- P. de Staatsmijnen in Limburg.

De resultaten dezer begrotingen, voor zooveel leidende tot uitgaven ten laste van — of inkomsten ten bate van de Rijksbegrooting, zijn opgenomen eenerzijds in de hoofdstukken der Rijksbegrooting van uitgaven, anderzijds verwerkt in de Midelen.

Maatregelen tot dekking van het tekort.

De ondergeteekende stelt zich voor in de dekking van het hiervoor berekende tekort van rond f 47 500 000 op de navolgende wijze te voorzien.

1. Perspectiefbesparingen, welke van het dekkingsplan voor 1936 zijn overgebleven:

a. Besparing op de uitgaven van het Departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen	f 7 600 000
b. Vermindering van de Rijksuitgaven, als gevolg van het afloopen van wachtgeldten	¹⁾ 3 200 000
c. Besparing te verkrijgen uit het Capitulantstelsel	5 000 000
d. Besparing op de uitgaven van het Verkeersfonds door vermindering van het Spoorwegtekort	12 000 000
	f 27 800 000

2. Bij de Staten-Generaal is ingediend een ontwerp van wet tot herberekening van pensioenen van burgerlijke en militaire ambtenaren (Gedrukte Stukken, Zitting 1935—1936 — 426). Bij aanneming van dit wetsontwerp zal voor het Rijk een jaarlijksche vermindering van uitgaven worden verkregen van

3 300 000

¹⁾ Hierin zijn niet begrepen de wachtgeldten, betrekking hebbende op het Departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, omdat deze reeds zijn opgenomen in het bedrag van f 7 600 000, onder a vermeld.

3. In het najaar van 1935 werd tegelijk met de ontwerp-Rijksbegrooting voor 1936 ingediend een wetsvoorstel tot heffing van enkele belastingen.

Het lag aanvankelijk in de bedoeling der Regeering de opbrengst dezer belastingen toe te voegen aan het Werkloosheidssubsidiefonds, onder gelijktijdige verlaging der Rijksbijdrage aan dat fonds met een bedrag, gelijk aan de vermoedelijke opbrengst dezer heffingen. (Deze bijdrage was voor 1936 geraamd op f 53 miljoen.) Met het oog op de omstandigheid, dat de wet tot instelling van het Werkloosheidssubsidiefonds voorloopig niet langer van kracht zou zijn dan tot 1 Januari 1937, werden de vorenbedoelde nieuwe heffingen alleen voor het jaar 1936 gevraagd, met de bedoeling, dat bij de indiening van de begrooting voor 1937 de zaak opnieuw zou worden bezien. Bedenkingen van de Staten-Generaal waren oorzaak, dat de aanwijzing dezer nieuwe heffingen ten bate van het Werkloosheidssubsidiefonds uit het wetsvoorstel kwam te vervallen en dat de voorgestelde belastingen tot stand kwamen als heffingen ten bate van het algemeen budget. De algemeene budgetaire positie maakt het onafwijsbaar noodzakelijk, dat deze heffingen worden verlengd. De baten, daarvan voor 1937 te verwachten, worden geraamd op f 11 800 000

Dit bedrag kan worden gespecificeerd als volgt:

opcenten op de dividend- en tantiëmebelasting	f 1 800 000
opcenten op de zegelrechten	1 400 000
opcenten op de registratierechten ..	1 800 000
opcenten op de successierechten ...	6 800 000
	f 11 800 000

4. Bij de Staten-Generaal is aanhangig een drietal wetsontwerpen, strekkende tot het verleen van een bijdrage door Nederland aan Nederlandsch-Indië, wegens door laatstbedoeld gebiedsdeel te verleen steun in verband met den invoer daar te lande van bepaalde Nederlandsche textielgoederen en tot heffing van rechten in Nederland op den invoer van bepaalde goederen (Gedrukte Stukken, Zitting 1935—1936 — 429). Uit deze heffing kan een bate voor het Rijksbudget worden verwacht van f 1 250 000

Totaal f 44 150 000

Na de volledige doorvoering van bovenstaande maatregelen — waarbij de ondergeteekende er evenals het vorig jaar echter ten allen overvloede op moet wijzen, dat een niet onbelangrijk bedrag van de aangegeven besparingen eerst geleidelijk effectief zal worden — zal het begrootingsevenwicht dus op een bedrag van ongeveer f 3½ miljoen na zijn bereikt. Laatstgemeld bedrag zal kunnen worden gevonden uit de meerdere opbrengst, die mag worden verwacht van de bij de Staten-Generaal aanhangige wetsontwerpen tot wijziging van de wet op de inkomstenbelasting (Zitting 1935—1936, Stuk n°. 146) en van de Successiewet (Zitting 1935—1936, Stuk n°. 355) alsmede van een in voorbereiding zijnde technische wijziging der wet op de omzetbelasting. Behalve deze belastingwijzigingen is bij den ondergeteekende nog in overweging een ontwerp van wet tot het treffen van voorzieningen met betrekking tot de belasting van naamloze vennootschappen op een zoodanige wijze, dat de belangrijkste bezwaren, aangevoerd tegen het ontwerp van wet houdende voorzieningen betreffende de heffing van belastingen van besloten vennootschappen en vereenigingen en hare aandeelhouders of leden (Gedrukte Stukken 1933—1934, 307) zullen worden ondervangen.

Met de hiervoor opgenomen beschouwingen meent de ondergeteekende de cijfers van het algemeene budget voldoende te hebben toegelicht. Alvorens thans over te gaan tot enkele beschouwingen van meer algemeenen aard moge hij eerst nog stilstaan bij twee vraagstukken, welke in de laatste jaren in belangrijke mate de Rijksfinanciën beïnvloeden: het tekort van het Werkloosheidssubsidiefonds en de uitgaven wegens onderstand uit 's Rijks kas aan noodlijdende gemeenten.

Het Werkloosheidssubsidiefonds heeft in den korten tijd van zijn bestaan herhaaldelijk tot onaangename verrassingen van financieelen aard aanleiding gegeven. Zoo moest de begrooting van dat fonds voor 1935 worden ingediend met een tekort van f 4 600 000, niettegenstaande de omstandigheid, dat op het oogenblik, dat het wetsontwerp tot instelling van dit fonds in het najaar van 1934 werd ingediend, grond bestond voor de verwachting, dat die begrooting, met inachtneming van een Rijksbijdrage van f 46 miljoen, zonder nadeelig saldo zou sluiten. Nu de uitgaven over 1935 kunnen worden overzien wordt een tekort van het fonds verwacht van rond f 20 miljoen.

Bij de opstelling der ontwerp-begrooting van het fonds voor 1936 bleek, dat met een tekort van f 14 miljoen moest worden rekening gehouden. Hoewel de positie van het Rijksbudget zulks feitelijk niet toeliet, heeft de Regeering gemeend het hare er toe te moeten bijdragen om het tekort van f 14 miljoen te overbruggen. Zij deed dit door de Rijksbijdrage van f 46 miljoen op f 53 miljoen te brengen. Intusschen zal, zooals de zaken zich thans laten aanzien, het fonds voor 1936, ondanks de verhoogde Rijksbijdrage, een tekort geven van circa f 20 à f 25 miljoen.

Voor een belangrijk deel moet dit hoogere tekort worden toegeschreven aan meerdere uitgaven wegens het verleen van bijzondere bijdragen (extra- en belastingbijdragen) aan gemeenten. Deze bijzondere bijdragen, welke zooveel mogelijk bij het begin van het begrootingsjaar worden vastgesteld, hebben door haar aard het karakter van sluitpost der gemeentelijke begrooting gekregen. Zij konden daardoor aan een geleidelijke stijging niet ontkomen, omdat alle dalingen in de gemeentelijke belastingopbrengsten en andere inkomsten en alle stijgingen van andere dan werkloosheidsuitgaven (men denke slechts aan de uitgaven voor armenzorg) haar weerslag vinden in het bedrag der bijzondere bijdragen uit het Werkloosheidssubsidiefonds.

Toen de begrooting van het fonds voor 1937 werd opgesteld bleek, dat zelfs met inachtneming van een Rijksbijdrage van f 53 miljoen, opnieuw een zeer omvangrijk tekort moest worden becijferd. Indien de gelegenheid bestond om voor dit tekort in het Rijksbudget dekking te vinden, zou hierin kunnen worden berust, doch thans is de toestand deze, dat de tekorten der gemeentebegrootingen in feite worden overgeheveld naar een centraal punt — het Werkloosheidssubsidiefonds — terwijl zij daar leiden tot een groot tekort van het fonds, hetwelk ongedekt moet blijven, m. a. w. de druk van de tekorten, voortspruitende uit de crisisomstandigheden der gemeenten, wordt van de locale eenheden afgenomen en op het fonds gelegd. Dit is uiteraard nimmer de bedoeling van het fonds geweest. Er is steeds gedacht, dat het fonds door de gezamenlijke krachten van de gemeenten (het prélèvement) en van het Rijk (door een Rijksbijdrage en door afstand van Rijksbelastingen) zou kunnen zorgen voor een behoorlijke subsidieering in de *gemeentelijke werkloosheidslasten*, doch er is *niet* gedacht, dat dit fonds voor gemeentelijke tekorten zou opkomen. De Regeering heeft zich genoodzaakt gezien voor 1937 het bedrag voor bijzondere bijdragen aan gemeenten ten laste van het fonds te beperken, zoodat een gedeelte van het tekort voor rekening van de gemeenten zal moeten worden gelaten. Ook dan nog sluit de begrooting van dat fonds voor 1937 met een tekort van rond f 7,5 miljoen. Aangezien met een bijdrage van f 53 miljoen het Rijk het uiterste heeft gedaan, wat in zijn vermogen ligt, zal in dit tekort voorloopig moeten worden berust. Wanneer de werkloosheid zich eindelijk in dalende lijn zal gaan bewegen, zal het mogelijk zijn dit tekort, dat volgens de bepalingen der wet tot instelling

van het Werkloosheidssubsidiefonds naar de rekening van een volgend dienstjaar overgaat, uit de middelen van dat fonds in volgende jaren te dekken.

Het is bekend, dat het bedrag, dat voor den onderstand aan gemeenten uit 's Rijks kas moet worden beschikbaar gesteld, van jaar tot jaar toeneemt. Laatstelijk moest in de begrooting van het Departement van Binnenlandsche Zaken voor 1936 hiervoor een bedrag van $\pm$ f 3,5 miljoen worden uitgetrokken en het blijkt nu reeds, dat dit bedrag bij lange na niet voldoende zal zijn, zoodat voor 1936 op een verdubbeling van het geraamde bedrag moet worden gerekend.

Voor 1937 zouden dus — wilde men den ingeslagen weg blijven volgen — voor dit doel eenige millioenen meer moeten worden uitgetrokken dan primitief voor 1936 plaats had. De Regeering kan dit niet blijven volhouden. Ook hiervoor geldt hetzelfde als ten aanzien van de bijzondere bijdragen hierboven is opgemerkt. De tekorten van de noodlijdende gemeenten worden op deze wijze van de gemeentebegrotingen overgeheveld naar het Rijksbudget, waarop daarvoor geen dekking is te vinden. De Regeering acht zich daarom verplicht voor 1937 het bedrag wegens onderstand aan noodlijdende gemeenten te beperken tot het bedrag, dat daarvoor op de primitieve begrooting voor 1936 is uitgetrokken.

Intusschen is het de bedoeling der Regeering om de gemeenten, die niet aanstonds in staat zijn om het tekort te dekken, dat haar begrooting zal vertoonen — hetzij als gevolg van de voorgenomen vermindering van het bedrag der bijzondere bijdragen uit het Werkloosheidssubsidiefonds, hetzij als gevolg van het niet-toekennen van een Rijksonderstand of van het toekennen van zoodanigen onderstand tot een lager bedrag dan volgens de cijfers der gemeentebegrooting zou noodig zijn —, de helpende hand te blijven bieden. Zij zal op aanvraag der desbetreffende gemeentebesturen, en uiteraard na onderzoek van het gemeentelijk budget, rentedragende voorschotten verstrekken ten beloope van de tekorten in de begrooting, welke op geen andere wijze aanstonds kunnen worden gedekt. Deze voorschotverleening zal plaats hebben tegen een rente van 3 pct. 's jaars. Ten laste van de begrooting van het Werkloosheidssubsidiefonds zullen de voorschotten worden verstrekt, welke moeten voorzien in de tekorten, als gevolg van de vermindering der bijzondere bijdragen, terwijl de voorschotten, welke in de plaats treden van een Rijksonderstand uit de begrooting van het Departement van Binnenlandsche Zaken ten laste van Hoofdstuk VII B der Rijksbegrooting zullen worden gebracht.

De ondergeteekende moge aan het vorenstaande thans nog eenige beschouwingen toevoegen van meer algemeen aard. Wanneer hij bij de indiening dezer begrooting, die de laatste is der loopende vierjaarlijksche periode, het karakter van het gedurende die periode gevoerde financieele beleid zou moeten kenschetsen, dan gelooft hij niet beter te kunnen doen dan het te omschrijven als den aanhoudenden strijd tegen dalende inkomsten enerzijds en stijgende behoeften, onmiddellijk verband houdende met de ernstige tijdsomstandigheden anderzijds. Terwijl ieder jaar het uiterste werd beproefd om door bezuiniging op de uitgaven een herstel van het begrootingsevenwicht te verkrijgen, werd het bereiken van een afdoend resultaat telkenmale opnieuw verhinderd door een voortgaande daling van de opbrengst der belastingmiddelen, gepaard gaande met een verhooging van uitgaven voor „crisisdoeleinden”.

Bedriegen de voortteekenen niet, dan is thans een keerpunt nabij. Met name schijnt de catastrophale daling in de opbrengst der middelen tot staan te zijn gekomen. Verwacht mag worden, dat op het stuk van de inkomsten een zekere stabiliteit is bereikt. Daarmede is wel het onmiddellijke gevaar voor onze Staatsfinanciën afgewend, doch afdoende verbetering zal eerst kunnen worden bereikt, wanneer de inkomsten zich zullen gaan bewegen in stijgende lijn. Dit laatste zal echter eerst dan het geval zijn, wanneer zich door ruimeren afzet onzer producten in binnen- en buitenland een verbetering in

onze volkshuishouding zal gaan voltrekken. De ondergeteekende gelooft intusschen niet te veel te zeggen, indien hij meent te mogen constateeren, dat zich eenige symptomen van verbetering beginnen te vertoonen, al blijft toch nog steeds het aanbod van goederen en diensten op welhaast elk gebied de vraag daarnaar overtreffen. Het wedervinden van het evenwicht tusschen deze twee in dezen zin, dat de productiemogelijkheden door toegenomen vraag weer ten volle benut zullen kunnen worden, is onmisbare voorwaarde voor de vermindering der werkloosheid. Terwijl uiteraard ook binnenlandsche factoren hierbij een rol spelen, ligt de oplossing der moeilijkheden op dit gebied voor een zeer belangrijk deel op internationaal terrein.

Bij het zoeken naar een herstel van het evenwicht tusschen productie en consumptie zal hier en daar naar wijziging der productie moeten worden gestreefd. Vooral zal op een stimuleeren van de mogelijkheden tot opnemng der voortgebrachte goederen het streven gericht moeten blijven. De Regeering heeft er reeds bij herhaling op gewezen, dat blijvend resultaat hier naar haar vaste overtuiging alleen valt te bereiken door een verder doorvoeren van de aanpassing der kosten en loonen van ons bedrijfsleven aan de gewijzigde omstandigheden. Zij meent er zich van ontslagen te mogen rekenen, dit opnieuw uiteen te zetten, doch meent nogmaals ernstig te moeten waarschuwen tegen het streven om de consumptie te stimuleeren door op kunstmatige wijze koopkracht in het leven te roepen. Immers een kunstmatige koopkrachtvermeerdering heeft altijd plaats ten koste van de in het volksvermogen aanwezige reserves en neemt na korter of langer tijd, wanneer die reserves zijn verbruikt, onverbiddelijk haar einde. Daarom kan van een kunstmatige uitbreiding van het consumptievermogen door een geforceerde uitbreiding van het crediet, welke niet steunt op redelijke verwachtingen voor de toekomst, geen heil worden verwacht. Door een dergelijke geforceerde credietuitbreiding kan men wel tijdelijk de werkgelegenheid uitbreiden, doch worden de moeilijkheden in de toekomst aanmerkelijk vergroot, wanneer de werkvermeerdering tot het verleden behoort en de gemeenschap blijft zuchten onder een belangrijke vermeerdering van den schuldenlast.

De overheid zal daarom bij het verleen van credieten in de gevallen, waarin daarvoor, bij gebreke van de mogelijkheid om het benodigde kapitaal van particulieren te verkrijgen, op haar een beroep wordt gedaan, met groote behoedzaamheid moeten te werk gaan. Dit is ook hierom noodzakelijk, omdat een der belangrijkste voorwaarden voor economisch herstel is het vertrouwen van den credietgever. Naar mate er op de kapitaalmarkt meer vertrouwen zal heerschen, zal het mogelijk zijn de vereischte credieten tegen lagere rente te verkrijgen. Op het belang, dat een lage rentestand heeft, zoowel met het oog op de verlaging der kosten voor het bedrijfsleven als met het oog op de vermindering door conversie van den druk der door Overheidslichamen in het verleden aangegane schuldverplichtingen, behoeft zeker niet nader te worden gewezen. Wil een lagere rentevoet, die voor het herstel van het economisch leven onmisbaar is, verwezenlijkt worden, dan dient echter in de eerste plaats elke twijfel aan het Staatscrediet buitengesloten te zijn en het eischt voortdurende waakzaamheid om bij den steeds grooteren aandrang om ter leniging van den nood in de meest onderscheiden vormen een beroep op Staatshulp te doen, de leeningscapaciteit van het Rijk ongerept te houden. Gelukkig kan worden verklaard, dat tot dusver het vertrouwen in de credietwaardigheid van den Staat ongeschokt is gebleven en de Regeering rekent het zich tot een harer hoogste plichten er voor te waken, dat dit ook in de toekomst het geval zal blijven.

Binnen de haar door de financieele mogelijkheden gestelde grenzen tracht de Regeering het economisch leven zooveel mogelijk steun te bieden en blijft haar streven er op gericht, zoowel tot behoud van de afzetmogelijkheden in het buitenland als tot bevordering van het economisch leven binnenslands alles te doen wat in haar vermogen ligt, opdat de volkskracht en het voortbrengingsvermogen in stand blijven en bij den internationalen wedijver in het voortbrengingsproces Nederland

zijn rechtmatig aandeel zooveel mogelijk behoudt. De Regeering blijft zich daarbij bewust van de beperktheid van de middelen, welke haar ten dienste staan en de aandrang om steun, welke uitgaat van het bedrijfsleven moet noodzakelijkerwijs blijven uitgaan boven de mogelijkheden, die er voor de Regeering bestaan aan dien aandrang tegemoet te komen.

De loop der gebeurtenissen heeft de Regeering gesterkt in haar overtuiging, dat zij met haar politiek een weg heeft ingeslagen, welke, moge die naar te voorzien was tijd vorderen, niettemin zal voeren tot zoodanige resultaten, dat de mededinging van Nederland op internationale markten mogelijk blijft. Weliswaar kan Overheidssteun daarvoor voorschands nog niet altijd worden gemist, maar voor een belangrijk deel is de oorzaak daarvan gelegen in de nationaal georiënteerde economie, die er toe leidt eenerzijds den invoer te belemmeren, anderzijds goederen en diensten goedkoop aan het buitenland aan te bieden dan de binnenlandsche voortbrengingskosten rechtvaardigen. Zoolang die ongezonde toestand, welken slechts internationale samenwerking schijnt te kunnen opheffen, blijft voortbestaan, zullen — al zal alle aandacht moeten worden gericht op het slaken van onnoodig knellende banden — Overheidsmaatregelen om den eigen handel en industrie steun te bieden op binnenlandsche zoowel als op buitenlandsche markten wel niet achterwege kunnen blijven. Het verwijt van hun voortbestaan kan dan echter niet de Regeering en de door haar gevolgde politiek treffen, maar moet zich richten op het gebrek aan internationale samenwerking om tot een gezonde uitwisseling van goederen en diensten tusschen de naties onderling te komen.

De Regeering heeft vol vertrouwen, dat bij een vastberaden voortgaan op den tot dusver gevolgden weg — onder aanvaarding eener harde werkelijkheid, die, zij is daarvoor allerminst blind, van ons volk groote offers vraagt, en met afwijzing van experimenten, die wel eenig oogenblikkelijk soulaas, doch geen werkelijke verbetering kunnen verschaffen — gunstige resultaten voor volks- en Staatshuishouding niet kunnen uitblijven. Bij het dan geleidelijk intredend herstel zal het mogelijk blijken, bij een voortgezet voorzichtig financieel beleid, een verdere saneering van het budget te verkrijgen.

De ondergeteekende is er ten volle van overtuigd, dat de bestaande begrootingstoestand heel wat gebreken vertoont. Het dekkingsplan, in deze nota ontwikkeld, bevat nog een aantal posten, die eerst op betrekkelijk langen duur effectief zullen worden. Daarnaast zijn èn in vorige begrootingen èn in de onderhavige verschillende maatregelen verwerkt, die zoo spoedig zich daarvoor de gelegenheid voordoet, weder ongedaan zullen moeten worden gemaakt. Te denken valt hierbij aan de stopzetting van stortingen in verschillende fondsen, het verminderen van de reserveeringen voor de bedrijven, het overbrengen van uitgaven van den gewonen dienst naar den kapitaaldienst, het uitrekken van de aflossingstermijnen der Staatsschuld en dergelijke. Al deze maatregelen, welke hun rechtvaardiging uitsluitend hebben kunnen vinden in den uitzonderlijken financieelen toestand der laatste jaren, hebben de reserve-krachten, die een goede Staatsbegrooting behoort te bezitten, langzamerhand uitgeput. Het herstel daarvan zal een der eerste zaken zijn, die behooren te geschieden, zoodra de mogelijkheid daarvoor zal worden geboden.

Daarnaast mag niet uit het oog worden verloren, dat de belastingdruk, zoo van het Rijk als van de gemeenten gedurende de achter ons liggende jaren tot een ongekende hoogte is opgevoerd. Er was den ondergeteekende daarom alles aan gelegen het dekkingsplan in de onderhavige nota zoo te kunnen inrichten, dat daarin geen voorstellen tot nieuwe belastingverhooging behoeften te worden opgenomen. Het is om deze reden, dat hij gemeend heeft, ook al zou het bedrag van f 2 miljoen, dat daarmede zou kunnen worden verkregen, op zich zelf zeker een hoogst gewenschte versterking der middelen opleveren, voor het oogenblik te moeten afzien van de invoering eener reisbelasting, al zal uiteraard, indien de financieele omstandigheden zich in min gunstigen zin mochten gaan ontwik-

kelen, de mogelijkheid bestaan, dat hij op zijn voornemen tot heffing van een dergelijke belasting zal moeten terugkomen.

Ten slotte veroorlooft de ondergeteekende zich nog eenige mededeelingen te doen omtrent den stand der kas.

De kaspositie was op 7 September jl. als volgt:

Verplichtingen:

Schatkistbiljetten in omloop	f 440 402 000,—
Schatkistpromessen in omloop	86 000 000,—
Uitstaand schatkistpapier	f 526 402 000,—
Zilverbons in omloop	1 166 688,—
Schuld aan Curaçao	891 014,04
Schuld aan het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds	41 605 205,49
Schuld aan het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie	90 686 900,62
Schuld aan de Rijksverzekeringsbank	2 698 259,76
Schuld aan de Rijkspostspaarbank	36 250 099,04
Schuld aan den Postchèque- en girodienst ...	9 691 222,86
Schuld aan de Indische Pensioenfondsen ...	10 479 985,99
Schuld aan de Staatsmijnen	2 790 000,—
Schuld aan Kamers van Koophandel, Werkloozenkassen en andere instellingen	3 419 900,41
	f 726 081 276,21

Vorderingen:

Vordering in rekening-courant op:	
Nederlandsch-Indië	f 92 525 477,16
Suriname	12 481 764,81
Voorschotten op ult. Juli jl. aan gemeenten verstrekt op aan haar uit te keeren hoofdsom der personeele belasting, aandeel in de hoofdsom der grondbelasting en der gemeentefondsbelasting, alsmede opcenten op die belastingen en op de vermogensbelasting	1 114 030,86
Kasvorderingen op het buitenland:	
a. Duitschland:	
Krediet B	f 100 359 216,40
b. Polen (reliefkrediet)	299 000,—
c. Oostenrijk (levensmiddelen en reliefkrediet)	15 878 128,—
	f 116 536 344,40

Saldo-tegoed der postrekeningen van Rijkscomptabelen 35 709 971,85

Saldo-tegoed van het Rijk bij De Nederlandsche Bank 43 983 446,56

Saldo-tegoed van het Rijk bij de Bank voor Nederlandsche Gemeenten 697 682,48

BIJLAGEN,

behoorende bij de Nota, betreffende
den toestand van 's Rijks financiën,
overgelegd bij de ontwerp-Rijks-
begrooting voor het dienstjaar 1937.

Bijlage A.

ALGEMEENE VERZAMELSTAAT DER RIJKSBEGROOTING VOOR HET DIENSTJAAR 1937.
TITEL A. GEWONE DIENST.

OMSCHRIJVING.		Geraamd voor 1937.	Toegestane uit- gaven en geraam- de Middelen voor 1936.		Verschil tusschen de ramming voor 1937 en de bedragen, toegestaan (geraamd) voor 1936.		Vermoedelijk beloop der uit- gaven en vermoe- delijke opbrengst der Middelen voor 1935.
				Meer.	Minder.		
UITGAVEN.							
Totalen der titels A van de hoofd- stukken der begrooting van uitgaven.							
Hfdst. I. Huis der Koningin . . .	f 1 550 000,—	f 1 550 000,—				f 1 369 834,75	
„ II. Hooge Colleges van Staten Kabinet der Koningin. . .	1 892 134,—	1 881 569,—	f 10 565,—			1 794 065,91	
„ III. Buitenlandsche Zaken. . .	3 612 963,—	3 429 219,—	183 744,—			3 340 272,39	
„ IV. Justitie	25 832 993,—	26 048 816,—		f 215 823,—		25 613 070,70	
„ V. Binnenlandsche Zaken . .	17 539 967,—	17 752 165,—		212 198,—		16 853 262,—	
„ VI. Onderwijs, Kunsten en We- tenschappen	142 264 486,—	150 686 565,—		8 422 079,—		146 563 934,—	
„ VII.A. Nationale Schuld	143 152 260,—	147 045 211,—		3 892 951,—		145 109 630,67	
„ VII.B. Financiën	55 291 207,—	58 806 832,—		3 515 625,—		54 674 726,10	
„ VIII. Defensie	84 807 998,—	87 615 426,—		2 807 428,—		86 586 075,—	
„ IX. Waterstaat.	41 324 248,—	50 345 650,—		9 021 402,—		46 434 948,96	
„ X. Handel, Nijverheid en Scheep- vaart	13 915 127,—	12 353 940,—	1 561 187,—			22 587 590,51	
„ XI. Landbouw en Visscherij. .	7 988 047,—	7 730 447,—	257 600,—			7 170 539,32	
„ XII. Sociale Zaken	99 766 850,—	128 415 187,—		28 648 337,—		112 664 921,—	
„ XIII. Koloniën.	18 825 737,—	17 151 657,—	1 674 080,—			17 552 308,—	
„ XIV. Onvoorziene Uitgaven. . .	30 000,—	30 000,—				5 218,66	
MIDDELEN.							
Totaal van den ramingsstaat (titel A).	610 059 022,—	f 710 842 684,—	f 3 687 176,—	f 56 735 843,— 53 048 667,—		f 688 320 397,97	
Voordeelig saldo		598 818 638,—	11 240 384,—			614 082 352,95	
Nadeelig saldo.	f 47 734 995,—	f 112 024 046,—				f 74 238 045,02	

1) In dit bedrag is, evenals voor 1937, begrepen f 3 570 000 wegens annuïteit aan het Defensiefonds verschuldigd, welk bedrag in 1936 in de oorspronkelijke begrooting niet was uitgetrokken.

TITEL B. KAPITAALDIENST.

OMSCHRIJVING.		Geraamd voor 1937.	Toegestane uit- gaven en geraam- de Middelen voor 1936.		Verschil tusschen de raming voor 1937 en de bedragen, toegestaan (geraamd) voor 1936.		Vermoedelijk beloop der uit- gaven en vermoedelijke opbrengst der Middelen voor 1935.
					Meer.	Minder.	
UITGAVEN.							
Totalen der titels B van de hoofdstukken der begrooting van uitgaven.							
Hfdst. V. Binnenlandsche Zaken . .	f 13 162 682,—	f 13 182 500,—	f 19 818,—	f 10 327 324,—			
” VIIA. Nationale Schuld	11 000 000,—	6 780 000,—	f 4 220 000,—	780 000,—			
” VIIB. Financiën	93 256 706,—	61 156 034,—	32 100 672,—	110 653 053,69			
” VIIL. Defensie	540 000,—	323 000,—	217 000,—	209 235,—			
” IX. Waterstaat.	9 052 333,—	10 164 000,—	1 111 667,—	11 937 120,55			
” X. Handel, Nijverheid en Scheepvaart	Memorie						
” XI. Landbouw en Visserij. .	200 000,—	320 000,—	120 000,—	964 170,60			
” XII. Sociale Zaken	1 355 000,—		1 355 000,—				
MIDDELEN.							
Totaal van den ramingsstaat (titel B)	20 082 000,—	23 744 470,—		54 228 002,55			
	f 128 566 721,—	f 91 925 534,—	f 37 892 672,— 36 641 187,—	f 1 251 485,—	f 134 870 903,84		
Voordeelig saldo							
Nadeelig saldo.	f 108 484 721,—	f 68 181 064,—		f 80 642 901,29			
GEHEELE DIENST.							
S A L D I.							
Geraamd voor 1937.	Vastgestelde begrooting 1936.			Vermoedelijke uitkomst dienst 1935.			
Voordeelig saldo titel A.							
Nadeelig saldo ” A.	f 47 734 995,—	f 112 024 046,—		f 74 238 045,02			
Voordeelig saldo titel B.							
Nadeelig saldo ” B.	108 484 721,—	68 181 064,—		80 642 901,29			
Voordeelig saldo Geheele dienst. . .							
Nadeelig ” ” ”	f 156 219 716,—	f 180 205 110,—		f 154 880 946,31			

Afdeeling.	OMSCHRIJVING.	R A M I N G voor 1937.
	TITEL A. GEWONE DIENST.	
	Hoofdstuk I. Huis der Koningin	f 1 000,—
	Hoofdstuk II. Hooge Colleges van Staat en Kabinet der Koningin	63 140,—
	Hoofdstuk III. Departement van Buitenlandsche Zaken	874 356,—
	Hoofdstuk IV. Departement van Justitie	5 972 367,—
	Hoofdstuk V. Departement van Binnenlandsche Zaken	14 493 504,—
	Hoofdstuk VI. Departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen:	
I	Departement	f 44 675,—
II	Hooger onderwijs.	2 991 440,—
III	Voorbereidend hooger en middelbaar onderwijs	2 043 300,—
IV	Nijverheidsonderwijs	112 995,—
V	Lager onderwijs	8 235 800,—
VI	Overige ontvangsten betreffende het onderwijs.	75 725,—
VII	Kunsten en wetenschappen	150 870,—
VIII	Pensioensontvangsten, voor zoover niet opgenomen in vorige afdeelingen	186 000,—
IX	Overige ontvangsten betreffende Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen	<i>Memorie.</i>
	Totaal Hoofdstuk VI	13 840 805,—
	Hoofdstuk VII A. Nationale Schuld	32 670 949,—
	Hoofdstuk VII B. Departement van Financiën:	
	Grondbelasting, hoofdsom en opcenten	f 10 300 000,—
	Inkomstenbelasting, hoofdsom en opcenten	72 000 000,—
	Vermogensbelasting, hoofdsom en opcenten	18 000 000,—
	Verdedigingsbelasting I.	8 000 000,—
	Belasting van de doode hand	2 000 000,—
	Dividend- en tantièmebelasting, hoofdsom en opcenten	12 000 000,—
	Rechten op den invoer	91 250 000,—
	Statistiekrecht	1 600 000,—
	Accijns op zout.	2 000 000,—

Middelen van de Rijksbegrooting voor het dienstjaar 1937.

R A M I N G voor 1936.	V E R S C H I L tusschen de ramming voor 1937 en die voor 1936.		D I E N S T J A A R 1935. Vermoedelijke opbrengst.
	Meer.	Minder.	
f 1 200,— 63 911,— 693 468,— 5 800 342,— 11 587 344,—	f 180 888,— 172 025,— 2 906 160,—	f 200,— 771,—	f 2 000,— 64 874,47 912 213,56 6 098 136,62 18 222 407,78
f 35 175,— 2 997 690,— 1 672 900,— 203 245,— 8 583 225,— 58 600,— 155 780,— 186 000,— 25 000,—	f 9 500,— 370 400,— 17 125,—	f 6 250,— 90 250,— 347 425,— 4 910,— 25 000,—	f 55 934,46 2 912 558,67 1 477 018,81 143 309,19 8 955 635,62 76 382,77 168 331,02 189 286,87 75 406,01
13 917 615,—	397 025,—	473 835,—	14 053 863,42
36 378 240,—		f 76 810,— 3 707 291,—	59 287 555,98
f 10 125 000,— 74 600 000,— 18 375 000,— 8 000 000,— 2 000 000,— 12 000 000,— 84 000 000,— 1 600 000,— 2 500 000,—	f 175 000,— 7 250 000,—	f 2 600 000,— 375 000,— 500 000,—	f 9 958 595,— 67 380 337,— 18 185 724,— 8 712 500,— 2 001 762,— 10 483 409,73 89 239 047,14 1 640 377,09 2 041 785,76

Afdeeling.	OMSCHRIJVING.	R A M I N G voor 1937.	
	Accijns op geslacht	f 6 000 000,—	
	Accijns op wijn, hoofdsom en opcenten	1 800 000,—	
	Accijns op het gedistilleerd, hoofdsom en opcenten	27 500 000,—	
	Accijns op bier	7 000 000,—	
	Accijns op suiker, hoofdsom en opcenten	53 000 000,—	
	Accijns op tabak	32 500 000,—	
	Belasting op gouden en zilveren werken	475 000,—	
	Omzetbelasting	62 500 000,—	
	Rechten en boeten van zegel, hoofdsom en opcenten	15 000 000,—	
	Rechten en boeten van registratie	9 300 000,—	
	Rechten en boeten van successie, van overgang bij overlijden en van schenking	34 000 000,—	
	Couponbelasting	5 500 000,—	
	Overige middelen betreffende Financien	f 471 725 000,—	
	Totaal Hoofdstuk VII B	50 079 717,—	f 521 804 717,—
Hoofdstuk VIII. Departement van Defensie.	A. Departement	f 84 500,—	
	B. Militaire ontvangsten	3 652 518,—	
	C. Niet militaire ontvangsten	826 371,—	
	D. Overige ontvangsten betreffende Defensie	<i>Memorie.</i>	
	Totaal Hoofdstuk VIII	4 563 389,—	
	Hoofdstuk IX. Departement van Waterstaat		f 2 248 325,—
	Hoofdstuk X. Departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart		2 922 447,—
	Hoofdstuk XI. Departement van Landbouw en Visserij		2 557 458,—
	Hoofdstuk XII. Departement van Sociale Zaken		7 186 689,—
	Hoofdstuk XIII. Departement van Koloniën		859 876,—
Hoofdstuk XIV. Overige ontvangsten			<i>Memorie.</i>
	Totaal Titel A. Gewone dienst		f 610 059 022,—

R A M I N G voor 1936.		V E R S C H I L tusschen de raming voor 1937 en die voor 1936.		D I E N S T J A A R 1935. Vermoedelijke opbrengst.	
Meer.		Minder.			
f 5 000 000,— 2 000 000,— 28 250 000,— 7 000 000,— 53 000 000,— 35 000 000,— 475 000,— 60 000 000,— 17 000 000,— 12 000 000,— 34 000 000,— 5 000 000,—	f 1 000 000,— 2 500 000,— 500 000,—	f 200 000,— 750 000,— 2 500 000,— 2 000 000,— 2 700 000,—	f 5 946 427,73 2 114 216,48 28 387 354,70 8 446 235,51 53 826 171,92 33 963 299,16 497 040,78 60 943 842,69 16 109 659,25 10 531 053,72 34 707 931,48 5 705 825,31	f 87 968,— 3 950 483,73 2 953 603,02 25 242,38	 <

Afdeeling.	OMSCHRIJVING.	R A M I N G voor 1937.	
TITEL B. KAPITAALDIENST. Hoofdstuk V. Departement van Binnenlandsche Zaken Hoofdstuk VIIA. Nationale Schuld Hoofdstuk VIIB. Departement van Financien Hoofdstuk VIII. Departement van Defensie Hoofdstuk IX. Departement van Waterstaat Hoofdstuk XI. Departement van Landbouw en Visserij Hoofdstuk XIII. Departement van Koloniën Totaal Titel B. Kapitaaldienst			
		13 047 000,—	
		6 625 000,—	
		260 000,—	
		150 000,—	
		f 20 082 000,—	

R A M I N G voor 1936.	V E R S C H I L tusschen de raming voor 1937 en die voor 1936.		D I E N S T J A A R 1935. Vernoodelijke opbrengst.
	Meer.	Minder.	
	f 13 821 000,—	f 774 000,—	f 12 660 740,06
	9 401 470,—	2 776 470,—	24 514 357,25
	320 000,—	60 000,—	7 265 710,76
	202 000,—	52 000,—	829 622,47
	Memorie.		8 808 392,01
			149 180,—
	f 23 744 470,—	f 3 662 470,—	f 54 228 002,55

Bijlage C.

Overzicht van de hoofdstukken van den GEWONEN DIENST (1937 en 1936) met ontvangsten. (Voor zooveel betreft hoofdstuk

		1937.			
		Uitgaven.	Ontvangsten.	Saldo.	
				Voordeelig.	Nadeelig.
Hoofdstuk	I	f 1 550 000,—	f 1 000,—	—	f 1 549 000,—
„	II	1 892 134,—	63 140,—	—	1 828 994,—
„	III	3 612 963,—	874 356,—	—	2 738 607,—
„	IV	25 832 993,—	5 972 367,—	—	19 860 626,—
„	V	17 539 967,—	14 493 504,—	—	3 046 463,—
„	VI	142 264 486,—	13 840 805,—	—	128 423 681,—
„	VIIA	143 152 260,—	32 670 949,—	—	110 481 311,—
„	VII B	55 291 207,—	*) 50 079 717,—	—	5 211 490,—
„	VIII	84 807 998,—	4 563 389,—	—	80 244 609,—
„	IX	41 324 248,—	2 248 325,—	—	39 075 923,—
„	X	13 915 127,—	2 922 447,—	—	10 992 680,—
„	XI	7 988 047,—	2 557 458,—	—	5 430 589,—
„	XII	99 766 850,—	7 186 689,—	—	92 580 161,—
„	XIII	18 825 737,—	859 876,—	—	17 965 861,—
„	XIV	30 000,—	Memorie.	—	30 000,—
Belastingen.		—	471 725 000,—	f 471 725 000,—	—
Totaal.		f 657 794 017,—	f 610 059 022,—	f 471 725 000,—	f 519 459 995,— 47 734 995,—

*) Zonder belastingen.

1) In dit bedrag is, evenals voor 1937, begrepen f 3 570 000, wegens annuïteit aan het Defensiefonds verschuldigd, welk bedrag in 1936 in de oorspronkelijke begroting niet was uitgetrokken.

vermelding van de vermeerdering of vermindering van het saldo van uitgaven en
VII B met uitschakeling van de belastingen.)

1936.				Vergelijking der saldi.			
Uitgaven.	Ontvangsten.	Saldo.		Voordeelige saldi.		Nadeelige saldi.	
		Voordeelig.	Nadeelig.	1937.		1937.	
				Meer.	Minder.	Meer.	Minder.
f 1 550 000,—	f 1 200,—	—	f 1 548 800,—	—	—	f 200,—	—
1 881 569,—	63 911,—	—	1 817 658,—	—	—	11 336,—	—
3 429 219,—	693 468,—	—	2 735 751,—	—	—	2 856,—	—
26 048 816,—	5 800 342,—	—	20 248 474,—	—	—	—	f 387 848,—
17 752 165,—	11 587 344,—	—	6 164 821,—	—	—	—	3 118 358,—
150 686 565,—	13 917 615,—	—	136 768 950,—	—	—	—	8 345 269,—
147 045 211,—	36 378 240,—	—	110 666 971,—	—	—	—	185 660,—
58 806 832,—	*) 40 339 976,—	—	18 466 856,—	—	—	—	13 255 366,—
1) 87 615 426,—	4 653 566,—	—	82 961 860,—	—	—	—	2 717 251,—
50 345 650,—	585 811,—	—	49 759 839,—	—	—	—	10 683 916,—
12 353 940,—	2 408 224,—	—	9 945 716,—	—	—	1 046 964,—	—
7 730 447,—	2 149 481,—	—	5 580 966,—	—	—	—	150 377,—
128 415 187,—	7 701 781,—	—	120 713 406,—	—	—	—	28 133 245,—
17 151 657,—	612 679,—	—	16 538 978,—	—	—	1 426 883,—	—
30 000,—	Memorie.	—	30 000,—	—	—	—	—
—	471 925 000,—	f 471 925 000,—	—	—	f 200 000,—	—	—
f 710 842 684,—	f 598 818 638,—	f 471 925 000,—	f 583 949 046,—	—	f 200 000,—	f 2 488 239,—	f 66 977 290,—
			112 024 046,—				64 489 051,—

Voordeelige saldi 1937 mit der f	200 000,—
Nadeelige " 1937 mit der	64 489 051,—
	f 64 289 051,—

Bijlage D.

Staat van de opbrengst van Rijks middelen

BENAMING DER MIDDELEN.	Dienst 1926.	Dienst 1927.	Dienst 1928.	Dienst 1929.	Dienst 1930.
<i>Belastingen in verband met de buitengewone omstandigheden.</i>					
Oorlogswinstbelasting	f 333 453,—	—	—	—	f 218,87
<i>Overige belastingen.</i>					
Grondbelasting *	f 19 749 199,55	f 20 349 426,56	f 20 910 959,97	f 21 502 443,86	f 21 998 449,04
Personeele belasting.	25 960 975,07	28 474 390,10	b) 26 289 614,05	27 942 781,57	29 838 509,35
Inkomstenbelasting *	85 533 973,40 ⁵	93 113 461,46	c) 85 715 872,09	87 091 531,62	90 145 293,81
Dividend- en tantiëmebelasting *	18 881 885,89	19 451 721,41	18 178 297,64	22 378 045,29	20 238 694,94
Vermogensbelasting *	12 845 539,05 ⁵	13 437 109,67	14 148 491,29	15 128 960,51	15 276 186,25
Verdedigingsbelasting I					
Belasting van de doode hand					
Accijns op suiker *	43 799 768,50	44 378 429,12	47 655 237,92	48 627 258,51	53 136 991,95
Accijns op wijn *	2 841 855,89	2 709 203,49	2 689 496,81	2 659 367,53	2 581 142,23
„ „ binnenlandsch en buitenlandsch gedistilleerd *	46 375 623,50	46 065 813,51	44 999 027,04	j) 35 491 132,45	36 827 662,86
„ „ zout	2 078 641,41	2 130 869,39	1 974 177,—	1 979 773,23	2 156 100,38
„ „ bier*	12 646 339,41	13 454 772,37	14 668 791,38	14 968 124,17	15 634 617,91
„ „ geslacht	9 686 476,30	10 335 425,25	10 981 717,12	12 386 847,57	11 345 391,67
„ „ tabak	22 514 803,24	22 767 180,20	23 206 934,18	26 458 652,18	28 818 611,17 ⁵
Belasting op speelkaarten	m) 49 955,91	—	—	—	—
„ „ rijwielen	n) 4 616 755,50	n) 2 702 385,60	n) 619 063,70	—	—
Zegelrechten*	25 120 826,28	26 678 550,19	27 435 429,85	27 904 783,26	25 738 852,47
Registratierechten	21 292 363,03	23 099 435,52	27 208 926,35	33 971 560,60	23 031 384,56
Rechten van successie en van overgang bij overlijden	47 709 215,20	p) 47 288 466,84	p) 39 471 750,48	50 410 123,18	43 945 370,82
Rechten op den invoer.	57 244 044,08	58 718 952,41	62 866 141,81	67 370 195,25	67 126 122,13
Belasting op gouden en zilveren werken . .	908 762,61	991 812,86	1 064 864,26	1 078 691,68	1 081 301,60
Omzetbelasting					
Statistiekrecht	4 140 136,74	4 359 078,78 ⁵	4 564 742,09	4 655 259,33	4 029 945,13
Couponbelasting					
	f 463 997 140,57	f 480 506 484,73 ⁵	f 474 649 535,03	f 502 005 531,79	f 492 950 628,27 ⁵
Loodsgelden.	5 066 540,80	5 070 426,11	5 014 024,05	5 164 991,41	4 907 457,97
Algemeen totaal	f 469 063 681,37	f 485 576 910,84 ⁵	f 479 663 559,08	f 507 170 523,20	f 497 858 086,24 ⁵

* Verhoogd met opcenten (wet van 8 Dec. 1933, Stbl. n°. 663, gewijzigd bij de wet van 4 Maart 1935, Stbl. n°. 70).

over de dienstjaren 1926 tot en met 1935.

TOELICHTINGEN.					
Dienst 1931.	Dienst 1932.	Dienst 1933.	Dienst 1934. (Voorloopig.)	Dienst 1935. (Voorloopig.)	Zie voor toelichtingen blz. 14.
f 16 048,98	—	f 44 594,22	—	—	
f a) 5 824 601,87 b) 2 666 246,47 85 753 069,50 18 738 382,01 14 843 318,99	f 5 823 374,54 b) 13 421,76 70 460 092,43 14 276 747,74 12 209 538,08	f 5 931 892,65 — 56 724 507,56 10 204 923,12 11 867 451,94	f a) 9 721 888,61 — c) 60 086 626,39 d) 13 157 144,57 e) 17 800 826,72 f) 9 115 861,66 g) 1 284 247,— h) 52 921 557,41 i) 2 718 587,48	f 9 958 595,— — c) 67 380 337,— 10 483 409,73 e) 18 185 724,— 8 712 500,— 2 001 762,— h) 53 826 171,92 i) 2 114 216,48	
52 628 685,13 2 308 966,08	52 867 264,05 2 297 154,55	h) 65 433 337,28 1 473 380,55	h) 52 921 557,41 i) 2 718 587,48	h) 53 826 171,92 i) 2 114 216,48	
j) 37 835 584,65 2 098 338,46 14 429 988,57 8 570 123,32 29 134 197,12	32 849 724,18 2 249 205,94 11 452 961,30 6 690 429,98 26 109 258,50 ⁵	30 974 315,75 2 011 121,13 k) 11 393 004,67 6 875 081,07 22 462 265,84	j) 30 344 425,27 2 117 571,99 k) 10 201 836,30 6 457 837,47 l) 31 341 347,63 ⁵	28 387 354,70 2 041 785,76 k) 8 446 235,51 5 946 427,73 33 963 299,16	
— 22 731 677,51 14 557 017,27	— 16 808 277,81 10 330 659,16	— 14 786 537,84 11 009 459,31	— o) 17 509 247,42 11 302 455,89	— 16 109 659,25 10 531 053,72	
46 992 335,32 q) 64 151 248,49 888 914,96	35 862 236,44 q) 81 135 460,48 721 436,62	32 435 734,98 q) 95 808 279,72 727 531,70	34 840 211,43 q) 82 190 127,34 497 373,56 r) 54 416 491,72 1 769 815,48 t) 4 719 825,17 ⁵	34 707 931,48 q) 89 239 047,14 497 040,78 60 943 842,69 1 640 377,09 5 705 825,31	
3 124 578,26	s) 2 120 546,70	2 009 399,05 ⁵			
f 427 277 273,98 4 319 011,85	f 384 277 790,26 ⁵ 3 495 953,24	f 382 128 244,16 3 627 296,58	f 454 515 306,52 3 639 035,94	f 470 822 596,45 u) 2 629 699,03	
f 431 596 285,83	f 387 773 743,50 ⁵	f 385 755 540,74	f 458 154 342,46	f 473 452 295,48	

TOELICHTINGEN.

- a)* De opbrengst der grondbelasting betreft een vierde van de hoofdsom dezer belasting. De overige drie vierden worden met ingang van 1 Januari 1931 uitgekeerd aan de gemeenten (wet van 15 Juli 1929, *Staatsblad* n°. 388). De belasting is krachtens de wet van 8 December 1933 (*Staatsblad* n°. 663) verhoogd met 20 opcenten op de aanslagen wegens gebouwde eigendommen.
- b)* Deze belasting is met ingang van 1 Januari 1928 verlaagd bij de wet van 28 December 1926 (*Staatsblad* n°. 432) en wordt met ingang van het belastingjaar 1931 geheven ten bate van de gemeenten (wet van 15 Juli 1929, *Staatsblad* n°. 388). De nog ontvangen bedragen in 1931 en 1932 betreffen vroegere belastingjaren.
- c)* Het tarief van de inkomstenbelasting is verlaagd bij de wet van 15 Maart 1928 (*Staatsblad* n°. 632) en herzien bij de wet van 26 April 1934 (*Staatsblad* n°. 217). De opbrengst over 1934 is verhoogd door de wet van 14 December 1933 (*Staatsblad* n°. 691), krachtens welke wet de heffingen, welke vroeger ten bate van het Leeningfonds 1914 kwamen, vanaf 1 Januari 1934 in de Middelen worden opgenomen. Krachtens de wet van 8 December 1933 (*Staatsblad* n°. 663) worden 20 opcenten geheven over de belastingjaren loopende van 1 Mei 1934 t/m 30 April 1939, terwijl bij de wet van 4 Maart 1935 (*Staatsblad* n°. 70) de bedoelde opcenten nader worden geheven t/m 30 April 1935, terwijl over de belastingjaren loopende van 1 Mei 1935 t/m 30 April 1939, opcenten worden geheven ten getale van 60, vermeerderd met een getal, gelijk aan 0,3 maal het aantal volle duizendtallen guldens, waarmede de belastbare som het bedrag van f 70 000 te boven gaat, met dien verstande, dat het aantal opcenten niet stijgt boven 78.
- d)* Verhoogd krachtens de wet van 8 December 1933 (*Staatsblad* n°. 663) met 33 opcenten en tevens door de wet van 14 December 1933 (*Staatsblad* n°. 691).
- e)* Verhoogd krachtens de wet van 8 December 1933 (*Staatsblad* n°. 663) met 55 opcenten op de aanslagen in de vermogensbelasting, over de belastingjaren loopende van 1 Mei 1934 t/m 30 April 1939, en eveneens door de wet van 14 December 1933 (*Staatsblad* n°. 691). Bij de wet van 4 Maart 1935 (*Staatsblad* n°. 70) worden bovenbedoelde 55 opcenten geheven tot en met 30 April 1935, terwijl over de belastingjaren loopende van 1 Mei 1935 t/m 30 April 1939 worden geheven 75 opcenten.
- f)* Deze belasting wordt niet meer geheven ten bate van het Leeningfonds 1914 (wet van 14 December 1933, *Staatsblad* n°. 691), maar ten bate van de Rijksmiddelen (wet van 8 December 1933, *Staatsblad* n°. 663).
- g)* Geheven krachtens de wet van 5 October 1934 (*Staatsblad* n°. 528).
- h)* De opbrengst over 1933 betreft f 55 994 044,41 hoofdsom en f 9 439 312,87 aan opcenten geheven krachtens de wet van 24 December 1932 (*Staatsblad* n°. 634). Deze 20 opcenten aanvankelijk geheven tot 1 Januari 1934 worden bij de wet van 8 December 1933 (*Staatsblad* n°. 663) verlengd tot 1 Juli 1934. Verder worden geheven 10 opcenten van 1 Januari 1934 tot 1 Januari 1939 (wet van 8 December 1933 *Staatsblad* n°. 663).
- i)* Verhoogd met de 80 opcenten krachtens de wet van 8 December 1933 (*Staatsblad* n°. 663). Voornoemde 80 opcenten zijn bij de wet van 13 September 1935 (*Staatsblad* n°. 548) verlaagd tot 20 opcenten.
- j)* Verlaagd bij de wet van 7 Februari 1929 (*Staatsblad* n°. 37) en verhoogd bij de wet van 29 Januari 1931 (*Staatsblad* n°. 25). Krachtens de wet van 8 December 1933 (*Staatsblad* n°. 663) worden 10 opcenten geheven.
- k)* De opbrengst over 1933 betreft f 10 267 668,90 hoofdsom en f 1 125 335,77 aan opcenten geheven krachtens de wet van 24 December 1932 (*Staatsblad* n°. 634). Deze 15 opcenten worden geheven tot 1 Juli 1934 (wet van 8 December 1933, *Staatsblad* n°. 663).
- l)* De accijns op tabak is verhoogd bij de wet van 29 December 1933 (*Staatsblad* n°. 769).
- m)* Bij de wet van 27 December 1926 (*Staatsblad* n°. 414) vanaf 1 April 1927 ingetrokken. De opbrengst tot dien datum is niet opgenomen, omdat de teruggeaven wegens niet gebruikte spellen de ontrangensten overtroffen.
- n)* Volgens art. 39 der wet van 30 December 1926 (*Staatsblad* n°. 464) behoort 30 pct. van de opbrengst der rijwielenbelasting over 1926, 60 pct. van die opbrengst over 1927 en 90 pct. van die over 1928 tot de inkomsten van het Wegenfonds. De opbrengst over de volgende jaren is geheel voor het Wegenfonds bestemd.
- o)* Verhoogd met opcenten (80 resp. 100) krachtens de wet van 8 December 1933 (*Staatsblad* n°. 663).
- p)* Verlaagd ingevolge de wet van 28 December 1926 (*Staatsblad* n°. 429), welke in werking treedt op 1 Januari 1927 en eerst na September 1927 haar invloed doet gevoelen in verband met de wijze van invordering van dit middel.
- q)* De invoerrechten naar de waarde, welke worden geheven krachtens de Tariefwet 1924 (*Staatsblad* n°. 568), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 29 Januari 1931 (*Staatsblad* n°. 25), worden met ingang van 1 Januari 1932 verhoogd krachtens de wet van 19 December 1931 (*Staatsblad* n°. 530). Tot versterking der invoerrechten wordt eveneens met ingang van 1 Januari 1932 een bijzonder invoerrecht op benzine geheven. (Wet van 19 December 1931, *Staatsblad* n°. 527.) De opbrengst over 1933 betreft f 79 781 826,60 hoofdsom en f 16 026 453,92 aan opcenten geheven krachtens de wet van 24 December 1932 (*Staatsblad* n°. 634). Betreffende den dienst 1934 moge worden verwezen naar de wetten van 8 December 1933 (*Staatsblad* n°. 664), 14 December 1933 (*Staatsblad* n°. 691) en 17 Mei 1934 (*Staatsblad* n°. 260). Voor wat betreft den dienst 1935 moge worden verwezen naar de wet van 28 Juni 1935 (*Staatsblad* n°. 381 — Tariefwet 1934).
- r)* Geheven krachtens de wet van 25 October 1933 (*Staatsblad* n°. 546).
- s)* Met ingang van 1 Augustus 1932 wordt ook statistiecrecht bij in- en uitvoer op postpakketten geheven (wet van 27 Juli 1931, *Staatsblad* n°. 325).
- t)* Geheven krachtens de wet van 29 December 1933 (*Staatsblad* n°. 780).
- u)* Krachtens Koninklijk Besluit van 18 October 1935 (*Staatsblad* n°. 612) zijn op grond van de wet van 10 October 1935 (*Staatsblad* n°. 601) de loodsgelden met ingang van 1 November 1935 verlaagd.

Vordering op het Staatsbedrijf der Artillerie-Inrichtingen	f	462 146,98
Vordering op het Staatsmuntdbedrijf		321 835,44
Vordering op het Staatsbedrijf der Algemeene Landsdrukkerij		24 498,21
Vordering op het Staatsvisschershavenbedrijf		462 727,06
Vordering op het Landbouwcrisifonds		25 901,02
Vorderingen op andere instellingen		120 000,—
		<u>f 304 465 826,83</u>
		<u>f 421 615 449,38</u>

Op 7 September 1936 bedroeg het totaal der aan gemeenten verstrekte kasgeldleeningen een bedrag van f 34 miljoen.

De Minister van Financiën,
OUD.

